

Spanyolország követel

Washington, július 24.

Az Egyesült Államok és Spanyolország képviselői tegnap Washingtonban befejezték a spanyolországi amerikai katonai támaszpontok jövőjéről folytatott tárgyalás nyolcadik fordulóját. A megbeszélés következő szakasza augusztus 18-án kezdődik Madridban. **Spanyolország szélesebb körű katonai együttműködést és fegyveres erői korszerűsítéséhez amerikai támogatást követel** cserébe az országban levő három amerikai katonai támaszpontért.

Csőd

Párizs, július 24.

Hivatalos statisztikai adatok szerint Franciaországban az év első felében 7804 kis és középnagyságú iparvállalat ment tönkre, és szüntette be a termelést. Az elmúlt év azonos időszakához képest a csődbe jutott kis és középnagyságú vállalatok és gyárak száma 21,8 százalékkal növekedett.

ITALIA:

Tiltakozó sztrájk

Róma, július 24.

Újabb súlyos válság rázkódtatja meg az olasz gazdaságot. Ennek következtében tovább növekszik a dolgozók szociális bizonytalansága.

A vegyipar, amely néhány hónappal ezelőtt még nyolcvanezer újabb munkaalikalmat létesítésére tett ígéretet, most húszezer munkás elbocsátását volt kénytelen bejelenteni.

Az egyik legnagyobb vegyipari beruházó társaság, az IMI 1974-gyel szemben ez évben hetven százalékkal csökkentette tőkeberuházását.

A textiliparban kereken

KARAMANLISZ FELHÍVÁSA

Tüntetések a görög fővárosban

SOKAN MEGSEBESÜLTEK

Athén, július 24.

Tegnap este kiújultak a rendőrök és a tüntetők közötti összecsapások a görög fővárosban, majd a csendőrség könnyű páncélos egységei által támogatott rendőri alakulatok könnygázgránátos rohama után

a késő esti órákban helyreállt a rend.

A rendőrség legfőbb törekvése arra irányult, hogy megakadályozza a menet behatolását a műszaki főiskolára, amelynek közelében a tüntetés lezajlott. Ugyanilyen módon reagáltak a megmozdulásra a főiskola diákjai is: barikádokat emeltek az épület bejáratainál és ezzel elejét vették annak, hogy a tüntetők bejussanak.

A diákok véleménye szerint a felvonulók között számos provokátor volt, többségükben Joannidesz volt katonai rendőrségének tagjai.

Az egész nap tartott megmozdulásokban 106 személy

sebesült meg. A tömeg szétoszlatása után egész éjjel rendőrszolgálat cirkált az utcákon.

Az esti órákban Karamanlisz miniszterelnök felhívással fordult az ország lakosságához, kérve, hogy vessenek véget a zavargásoknak. Emlékeztetett arra, hogy július 23-a a katonai rezsím bukásának évfordulója, és hogy

a junta eltávolítása óta eltelt egy év alatt számos pozitív változás történt

Görögország életében.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Dialogus – hosszú előjátékkal

Több mint egyéves, sokszor reménytelennek tűnő előkészítő tárgyalások után került sor a húsz országot tömörítő Arab Liga, valamint az Európai Gazdasági Közösség megbeszéléseinek első szakaszára, **Nyugat-Európa és az arab világ gazdasági kapcsolatainak jövőjéről.** Göröngyös volt az út a kairói tárgyalóasztalhoz, de végül is győzött a józan ész a közös piaci gazdasági körökben, no meg a Kilencek jólfelfogott gazdasági érdekei is a dialógus mielőbbi megindítását diktálták.

Az 1973-as közel-keleti háborút követő olajembargo egyértelművé tette Nyugat-Európa függőségi viszo-

nyát az arab olajtól. Kontinensünk nyugati fele kőolajszükségletének mintegy 80 százalékát fedezi importból, elsősorban a közel-keleti államokból. Gyökeres változásra az energia-helyzetben az elkövetkező 10 évben nemigen számíthat a Közös Piac, hiszen Északi-tenger olajkincse, valamint a nemrégiben megkezdett atomerőmű-építési program igazán csak a jövő évtized közepe táján csökkentheti az importfüggőséget.

keresték fel az arab fővárosokat és milliárdos üzletekkel a tarsolyukban tértek haza. Az olaj- és dollárgazdag arab országok hatalmas megrendeléseket adtak fel Nyugat-Európának, lehetőséget teremtve ezzel az olajdollárok visszaforgatására. A Közös Piacot sújtó gazdasági recesszió közepette érkezett arab óriásüzletek bizonyos fokig élénkítő hatással is voltak a lelassult nyugat-európai gazdasági tevékenységre.

Az idei év tavaszán azután megkezdődtek a multilaterális tárgyalások előkészületei. Sikertől közös nevezőre jutni a palesztin képviselet kérdésében is: a Közös Piac és az Arab Liga egységes küldöttséggel képviselteti magát a tárgyalásokon. A PFSZ képviselői tehát megkapták jogos helyüket az „összarab küldöttség” belül a tárgyalóasztalnál.

A júniusban megkezdődött arab-közös piaci tárgyalások előtt néhány héttel a Kilencek – mediterrán politikájuk szerves részeként – gazdasági megállapodást kötöttek Izraellel, amely kölcsönös kereskedelmi kedvezmények nyújtását írja elő. A Közös Piacnak ez a lépése persze visszatetszést váltott ki az arab világban. Olyannyira, hogy Brüsszel sietett nem hivatalos csatornákon át kiszivárogtatni szándékát: az arabokkal kötendő egyezmény lehetővé tenné, hogy az arab országok behatoljanak az EGK piacára, anélkül, hogy cserébe hasonló engedményeket kellene adniuk. (Az Izraellel kötött megállapodás a kedvezmények viszonyosságát írja elő.)

Francia javaslat

Többek között az arab olajra való nagyfokú ráutaltság vezetett ahhoz a felismeréshez, hogy a Közös Piacnak mihamarabb rendeznie kell gazdasági kapcsolatait az arab országokkal, mégpedig hosszú távra. A megnövekedett olajárak következtében előállt hatalmas külkereskedelmi mérleghiányok, valamint az arab olajtermelők messze bevételei – tavaly mintegy 80 milliárd dollár – szintén a kapcsolatrendezés irányába terelték a Közös Piacot.

Francia javaslatra a Kilencek még 1974 tavaszán elhatározták, hogy megbeszéléseket kezdenek az Arab Ligával. Az Egyesült Államok persze nem nézte jó szemmel a Közös Piac önálló „akcióját”, ugyanis a Kissinger vezette amerikai diplomácia saját maga szerette volna megoldani, illetve rendezni a termelők és a fogyasztók jövőbeni kapcsolatait. Az amerikai nyomás ellenére a Közös Piac nem tett le szándékáról, olajfüggősége ugyanis jóval nagyobb, mint az USA-é.

Mahmud Riad, az Arab Liga főtitkára, az elmúlt év második felében sorra felkereste a közös piaci tagországok fővárosait, hogy megállapodjon a megbeszélések témájáról. A Kilencek kezdeti lépésnek a hosszú lejáratú együttműködés megvizsgálását javasolták az energia, az ipar, valamint a gazdasági élet más területein. Az EGK továbbá vámkedvezmények nyújtását ígerte az arab államoknak, valamint ipari, műszaki segítyt ajánlott. A tárgyalások megkezdésének kitűzött időpontját a Közös Piac többször módosította, míg végül hosszú hónapokra levette a napi-rendről a dialógus megkezdését. Riad egy tavalyi nyilatkozata szerint a közös piaci országok az ENSZ-közügyülésnek a palesztin kérdésben tartott szavazása után fűjtak visszavonulást. Arab elképzelések szerint ugyanis a Palesztin Felszabadítási Szervezet képviselőinek is helyet kell kapniuk a tárgyalóasztalnál.

Milliárdos üzletek

Időközben az Egyesült Államoknak sikerült kartellbe tömöríteni az olajfogyasztó fejlett tőkésországok többségét és azok megalakították a Nemzetközi Energiaügynökséget. A közös piaci-arab párbeszéd ügye egy ideig elhalványult. Persze ez nem azt jelentette, hogy az arab és a nyugat-európai országok üzleti kapcsolatai szűnelték volna. Sőt, Franciaország, Anglia, Olaszország és a többi közös piaci tagállam gazdasági és politikai vezetői egymás után

Nagy sikert aratott a szovjet-amerikai közös ürröpülés tiszteletére a moszkvai Jáva és az USA-beli Philip Morris-cég által gyártott Szozjuz-Apollo cigaretta.

A brazil kávékár miatt...

A kolumbiai kávétermesztők szövetségének igazgatója sajtóértekezletén azt a véleményét hangoztatta, hogy nem szabad elhamarkodott intézkedést tenni a braziliai kávétermesztést ért fagykár miatt.

Az igazgató megemlítette, hogy Braziliában katasztrofális volt a fagyhullám, és nemcsak a kávétermésben, hanem a búzában, a cukornádban és a zöldségfélékben is kárt okozott.

Emiatt a belföldi árak 40–300 százalékos arányban emelkedtek. Braziliának jelenleg 40–42 millió zsákra becsült kávékészlete van. (Egy zsák 60 kilogramm.) Brazília évenként 18–20 millió zsák kávé exportál, a hazai fogyasztás 7–8 millió zsák.

A rendelkezésre álló tartalék mintegy két évre elegendő.

Kolumbiában hétfőn emelkedtek a belföldi kávéárak.

TÜLTERHELTÉK A „SZIGETEK VÉNUSZÁT”

Fáklyaként lángolt a kirándulóhajó

Hajmeresztő látvány volt a nyílt tengeren fáklyaként lángoló hajó – számolnak be a szemtanúk a Toulon előtt történt katasztrófáról, amelynek legálább tizenegy halottja és ötven sebesültje van. Az el-tűntek számát mindeddig nem lehetett pontosan megállapítani.

Több mint négyszáz utas tolongott-szorongott a „Szigetek Vénusza” nevű, zsúfolt kirándulóhajón, amikor lángok csaptak ki a motorházból.

A fedélzeten leírhatatlan pánik támadt, mert a lángok villámgyorsan terjedtek. A mentőcsónakokat sem lehetett már lebocsátani.

mentőőv kevés volt, s egy részük használatlanlannak bizonyult.

Szerencsére a csendes tengerből a vízben evickelő utasok nagy részét gyorsan kimentették a közelben

tartózkodó hajók és motorcsónakok. A több mint négyszáz kiránduló közül háromszáznegyvennégy jutott épségben partra. Találtak azonban már tizenegy holttestet is és az eltűntek számát valószínűleg sohasem fogják tudni pontosan megállapítani, mert a kirándulóhajók utasairól nem vezetnek listát.

— Mindössze annyit tudunk – mondotta a vizsgálat megindításakor a prefektus –, hogy a hajón több mint négyszáz ember volt.

A szakértők szerint a hajót csak háromszáz személy szállítására tervezték, s a nagy túlterhelés következtében megleghettek túl a motorok.

Ez okozhatta a tüzet kiváltó rövidzárlatot a hajó motorházában.

Dobsa János

Nem egyirányú utca

A hosszas huzavona után megindult tárgyalássorozat első szakaszában az Arab Liga és a Közös Piac küldöttsége Kairóban lefektette a további megbeszélések alapelveit. Eszerint mindkét fél arra törekszik, hogy egymással különleges kapcsolatot építsen ki. Igen jó lehetőségek vannak az együttműködésre a mezőgazdaságban, az iparosításban, a pénzügyekben, a kereskedelemben és a tudományos-műszaki kutatásban. Az arab országok elsősorban műszaki segítséget várnak a Közös Piactól most induló gazdaságfejlesztési terveik megvalósításához, míg a Kilencek a kölajellátás hosszú távú biztosítására törekszenek.

Az olajtermelő arab országok nagy volumenű megrendeléseit nagy verseny van kialakulóban a fejlett tőkésországok között. A tárgyalások megkezdésével, úgy tűnik, a Közös Piac lekörözte az Egyesült Államokat, bár néhány USA-cég is részese-dik a „zsíros falatból”. A talán még ez évben aláírásra kerülő arab-közös piaci gazdasági megállapodás új lehetőségeket és problémákat jelent, az olajtermelő és -fogyasztó országok együttműködésében. Az egyik vezető brüsszeli „eurokrata” kijelentette: „A Közös Piac és az arab államok gazdasági kapcsolatait többé nem lehet egyirányú utcának tekinteni. A közlekedést nekünk is meg kell indítanunk, mégpedig az egyenlő jogok és kötelezettségek alapján”.

G. — L.

mi készültünk!

PRAKILON ISKOLAKÖPENYEK

lánycaméretben
6—16-os számig
130 Ft-tól 249 Ft-ig

PRAKILON ISKOLAKÖPENYEK

fiúknak 6—16-os méretig

99 Ft-tól 223 Ft-ig

Iskolaszerek, táskák nagy választékban. Általános iskolásoknak füzetcsomagokra 20%-os árengedmény.

CENTRUM CSEPEL ARUHAZ

KGST-tanácskozás

Szofia, augusztus 30.

A KGST-tagországok területét átszelő nemzetközi autópályákról tanácskoznak hétfő óta a bulgáriai Blagoevgradban. Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió szakértői. A tanácskozáson megvitatják annak a koordinációs központnak a feladatait, amely Bulgáriában hangolja össze a KGST nemzetközi autópályáival kapcsolatos teendőket.

Szihanuk hazautazik

Peking, augusztus 30.

Norodom Szihanuk herceg, kambodzsai államfő Khieu Samphan miniszterelnök-helyettes, hadügyminiszter kíséretében ma reggel Pekingből Hanoi-ba repült, hogy részt vegyen a VDK kikiáltásának 30. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken.

Hittelt érdemlő információk szerint a herceg szeptember 5-én táján a VDK fővárosából visszatér Pekingbe, búcsút vesz kínai vendéglátóitól, akiknél száműzetése öt évét töltötte, majd szeptember 9-én hazatér Kambodzsába, ezúttal már véglegesen.

FERDE FÚRÁS A TENGER ALÁ

Szovjet-japán megállapodás a szahalini kőolajért

Juzsno-Szahalinszk, augusztus 30.

Bokor Pál, az MTI tudósítója jelenti:

A szahalini kőolajtermelés 1925-ben kezdődött. Az első években 300–500 ezer tonna körül mozgott, 1940-ben elérte az 505 ezer tonnát. A második világháború idején az itt kitermelt összesen mintegy hárommillió tonna olajnak már szerepe volt a csendes-óceáni szovjet flotta ellátásában. A háború idején építették azt a négy tenger alatti olajvezetékét, amelyen

a szahalini kőolaj eljutott az Amúr menti Komszomszki, s onnan a transzszibériai vasútig.

Előzőleg az olajat csak a négy nyári hónapban tudták hajókkal a szárazföldre juttatni. A téli hónapokban, amikor Szahalin a szovjet Távol-Kelettel összekötő Talár-szoros befagy, a kőolajat tartályokban gyűjtötték.

Az utóbbi években a termelést 2,3–2,5 millió tonnás szinten tartották. A szigeten egymilliárd köbméter gázt is termelnek, a tartalékok azonban lehetővé teszik ennek a mennyiségnek a megnépszerűsítését. A tervek szerint

a tenger alatti gázvezeték elkészültével Habarovszkot és Komszomszkszkoit gázfűtésre állítják át.

A szahalini kőolaj csak mínusz 70 foknál fagy be, ezért különösen alkalmas ily módon a sarkvidéki felhasználásra.

A jövőre szovjet-japán együttműködési megállapodást dolgoztak ki. Kísérletként Oha várostól északra

45 fokos dőlési szögben a szárazföldről a tenger alá fúrtak.

A MAI PRAVDA

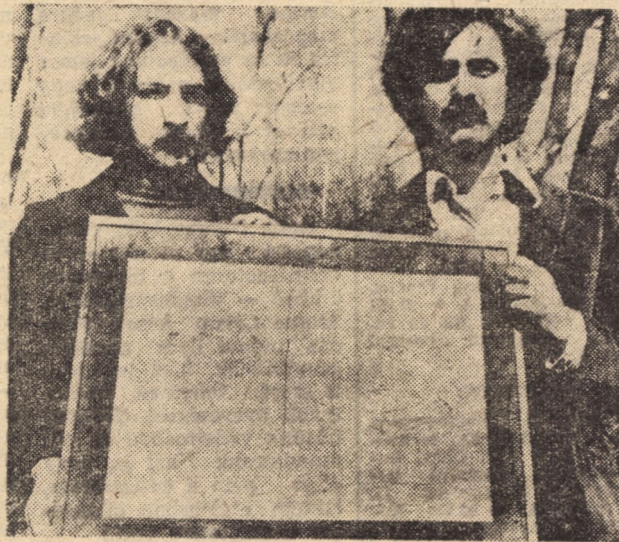
a közel-keleti helyzet bonyolódásáról

A Sinai-félszigeten végrehajtandó újabb egyiptomi–izraeli csapatsétválasztásról intézkedő megállapodás előkészítése ma folytatódik.

A Pravda mai számában Ivan Kalita megállapítja: az újabb csapatsétválasztási megállapodás tető alá hozása érdekében munkálkodó amerikai diplomácia olyan útra igyekszik terelni az eseményeket, amely alkalmas a közel-keleti béke elérésére. Újabb részleges, korlátozott jelentőségű megállapodásról van szó, ez pedig nemcsak hogy nem változtat az eddigieken, de nem is hozza közelebb az általános politikai rendezést. Mi több, az előkészítés alatt álló megállapodás olyan újabb elemet tartalmaz, amely csak bonyolítja a helyzetet. A kommentátor itt azokra a sajtójelentésekre utal, amelyek szerint egyfajta amerikai „ellenőrzőcsoport” felállítását tervezik. Ez a csoport 100–150, oldalfegyverrel felszerelt személyből állna.

A Pravda ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy 1973 óta a térségben hatékony megfigyelő rendszer működik az ENSZ égisze alatt. A Biztonsági Tanács határozatait és az érintett felek közötti megállapodásokat értel-

mében olyan erők felügyelnek a tüzzsünet és a csapatsétválasztás előírásainak betartására, amelyeknek rögzítették a státusát, és nemzeti összetételét. Miért kell most ezt a jól bevált nemzetközi mechanizmust egyoldalú nemzeti ellenőrzéssel felváltani egy olyan hatalom közreműködésével, amelynek Izrael-barát álláspontja senki előtt sem titok? — teszi fel a kérdést az SZKP központi lapja.

Michael és Robert Meeropol, a kivégzett Rosenberg házaspár gyermekei — kezükben azzal az albummal, amelyben a szüleikről készült Picasso-rajzot őrzik — perújratelvélt és igazságot követelnek, huszonkét évvel a justizmord után.

BELGA ADÓBOTRÁNY

Titokzatos labdarúgó a háttérben

A brüsszeli gazdasági rendőrség a napokban minden idők egyik legnagyobb, az államkincstár terhére elkövetett csalásra jött rá. Az összeg, mellyel az államgazdaság megrövidült, nem kevesebb, mint 121 millió belga frank. A csalást, a Közös Piachoz tartozó országokban gyakorolt, úgynevezett T. V. A. (egy bizonyos fajta, országok közötti árkiegészítő, könnyen kijátszható szabályainak kihasználásával) követték el.

Maga a csalás „zseniálisan” egyszerű volt. A tör-

vénnyek szerint a T. V. A.-t az áru utolsó átvétele fizeti. Amennyiben egy cég csak a közvetítő szerepet játszotta és előlegezte a T. V. A.-t, úgy, ha az árun túladdott,

az adó címen befizetett összeget az államtól visszakaphatja.

Ez adta az ötletet és egyes, erre a célra frissen alakult cégek, hamis vétel- és eladási számlákkal — látszólag jogosan — hatalmas összegeket zsebeltek be. Ezt néhány kerületi adótitviselő hanyag ügykezelése folytán könnyen tehették.

A rendőrség már több személyt letartóztatott, de

a nyomozás tovább folyik

annak megállapítására: nem áll-e fenn bűnrészesség az adóhivatali tisztviselők részéről is?

A letartóztatott személyek kilitét a további nyomozás érdekében egyelőre nem hozták nyilvánosságra, csupán annyit közölt a hatóság, hogy egyik „ügyfelük” valódi foglalkozása: hivatásos labdarúgó. A sportoló egy ilyen újonnan alakult üzleti társuláshoz adta a nevét: 600 ezer belga frankért.

A feltételezhetően kitudó labdarúgónak — akinek kiléte most egész Belgium lakosságát érdekli — e ke-rek összegért eddig nem sok kellett futnia és arra is megvan minden „reménye”, hogy e szép prémiumért ezentúl is csak „ülnie” kell majd,

(mécs)

USA

LÁNGOL

A MAMMUTFENYVES

New York, augusztus 30.

Több száz tűzoltó, tizenegy repülőgép és öt helikopter működik közre annak az erdőtüznek a megfékezésénél, amely máredig is több mint háromszáz hektárnyi mammutfenyőt pusztított el egy kaliforniai természetvédelmi területen. A tüzet valószínűleg egy gondatlanul eloltott tábornút okozta. A rendkívül száraz, meleg időben a lángok villámgyorsan terjednek szét.

Széljegyzet

ÁBK

A csendes-óceáni csaták négyszázötven repülőgépe körözött a tokiói-öböl felett, amikor a Missouri páncélos hajó fedélzetén aláírták Japán feltétel nélküli kapitulációját. 1945. szeptember 2-án volt, helyi idő szerint reggel 9 óra. Európa akkor már a rettenetből való ocsúdás, az új béke 116. napját írta, de a második világháborút Ázsiában is be kellett fejezni.

A három nagy már 1945. júliusának végén, a potsdami konferenciáról megadásra szólította fel Japánt. Úgy tűnt: Tokió harmadik háborús kormányának feje, a 81 éves Suzuki tengernagy maga is felismerte már, hogy minden remény porba hullt. A japán militarizmus legharciasabb köréi azonban még a harmadik birodalom dicstelen végnapjaiból sem tanultak. A vezérkar terveket dolgozott ki, hogy a területileg szűk japán szigetvilág elvesztése után Északkelet-Kínába csoportosítsák át a még megmaradt hatmillió haderő zömét, s ott folytassák a háborút. A szövetségesek azonban közben elfoglalták Iwo Jimát és Okinawán nyomultak előre; az atombomba árnyéka fedte el Hirosima és Nagaszaki egét, majd mindent eldöntő tényezőként a Szovjetunió teljesítette vállalt kötelezettségét és belépett a háborúba. A japánok szinte még érintetlen tartalékának tartott Kwantung hadsereg gerincét napok alatt eltörték, s az északkelet-kínai folytatás lidérces vágyalmát elsöpörte a történelem vihára. A császári palota bunkerjében megszakítás nélkül ülésezett a haditanács és Suzuki admirális most már nyíltan kimondta: „Vége a játszmának”. Augusztus 15-én a japánok először hallották az isten-császár hangját. Rímekhez szokott, archaikus nyelvezeten jelentette be a megadást, amelynek tényét az egyszerű rádióhallgatók inkább érezték, mint értették. Ezek után már csak idő kérdése volt, hogy a Missouri fedélzetén aláírják a kapitulációs okmányt.

A második világháború véget ért, de nem kezdődött békés korszak Ázsia életében. Helyi háborúk, véres konfliktusok követték egymást, lángba borult Kína, Vietnam, Korea, India és sok más ország földje. Csak most, három évtized múltán beszélhetünk először úgy Ázsiáról, hogy a világ legnagyobb kontinensének egyetlen pontját sem emészti háborúk. A második világháború óta eltelt történelmi 30 esztendő alatt Ázsiában is alapvető változások mentek végbe: talajra talált a szocialista társadalmi rend, magasra emelték a nemzeti felszabadulás zászlaját, s a földrész országainak többsége ma a béke és a haladás eszméivel rokonszenvezik. Egyoldalú lenne azonban a kép, ha megelégednénk a továbbra is meglevő válságócokról, a meg nem szűnő külső beavatkozási kísérletekről és belső gondokról. Ázsia lakosságára, amelynek lélekszáma már milliárdos nagyságrendekkel jelöljük, a konszolidáció és a fejlődés roppant feladatai várnak.

Akadnak olyan csoportok és erők Ázsiában, amelyek szeretnék megkérdőjelezni a második világháború nyomán kialakult új realitásokat, késleltetik az ázsiai határok sérthetetleniségének nemzetközi jogi formába öntését. S ezek a megállapítások joggal ismerősek, hiszen hasonlóan fogalmazunk, hasonlóképpen kellett fogalmaznunk saját földrészünkön, Európában is — a biztonsági konferencia előtt. De ma már Ázsiában is megértek a feltételek arra, hogy pont kerüljön a mondat végére. Meginduljanak a tárgyalások az ázsiai biztonságról, elfogadják a tiz, vagy akárhány politikai alapelvet a világ legnagyobb földrészének új házirendjéről, s megvalósuljon a kölcsönösen előnyös ázsiai együttműködés, az igazi fejlődés érdekében, az éhség, a szegénység, az elmaradottság, az írástudatlanság, a gyarmatosítás megannyi következményének felszámolásáért.

A Szovjetunió mint olyan ország, amely általában érdekelt a nemzetközi biztonság kialakításában, s a legközelebbi kapcsolatokat érez az európai és ázsiai biztonság ügye iránt, hat esztendővel ezelőtt ezért vetette fel a majdani ÁBK, az ázsiai biztonsági konferencia elképzelését. Sok helyes, egyetértő vagy pozitív érdeklődést mutató állásfoglalás született. Kínai részről azonban sajnos durva elutasításban részesült a gondolat, az Egyesült Államok és Japán pedig a pekingi „nem” árnyékában finomabb formában, de ugyancsak elvetette a tervet. Keil-e különösképpen bizonyítani, hogy a sokat próbált kínai népek elsőrendű érdeke lenne egy ázsiai biztonsági rendszer, amelyben a Kínai Népköztársaság természetesen a maga súlyának és törekvéseinek megfelelően vehetne részt. Ez a logikus felismerés mindmáig nem hatotta át a kínai vezetést, ezért továbbra is késik egy ázsiai Genf és egy ázsiai Helsinkit. Az eltelt esztendő mégsem múltak el nyom nélkül, munkálnak az ésszerű érvek, igazolódik egy ázsiai biztonság szükségessége. Mi, akik az EBK után egy biztonságosabb Európában élünk, úgy gondoljuk, hogy amint az európai béke egyetemes ügy, úgy az ázsiai béke és biztonság, a közvetlen résztvevőkön túl, szintén valamennyiünk javát szolgálja.

A tokiói-öbölben 30 évvel ezelőtt, beteljesedett a támadó sorsa. Ennek az aktusnak folytatása lenne, a megrázkódtatások és vargabetűk után, egy valóban biztonságosabb Ázsia kialakítása.

Réti Ervin

Bekötött szemmel...

Hirosima óta egyes amerikaiak az utolsó ítélet félelmében élnek. A Time ezzel kapcsolatban megjegyzi: ezt az irtózatot is — ugyanúgy, mint más hasonló — élelmes emberek profitforrásoknak tekintik. Kaliforniában, egy 300 hektáros területen, vad Sierra-vidéken megalapították a Scott-Meadows-klubot, ahol a tagok védelmet találhatnak majd civilizációnk teljes pusztulásakor, „ami már nem

késhe so-kaig...”

A jelentkezők 12 500 dollár belépődíj és 300 dollár tagsági díj ellenében helyet kapnak az úgynevezett biztonság épületben, ahol szarított élelmet tartalékolnak számukra. Joguk lesz bizonyos mennyiségű vízhez, sőt áramhoz is, amit helyben fejlesztenek. A tagokat bekötött szemmel vezetik el a klub területére és azonnali kiközösítéssel sújtják, ha elárulják Scott-

Meadows helyét. Eddig ötven család jelentkezett, az alapítók háromszázzal számolnak, remélve, hogy orvos fogorvos és mezőgazdász is lesz a menedék tagjai között, mert csak így lesz biztosítva a közösség élete.

(L)

MEKONG-DELTA

A Mekong Délkelet-Azsia 4500 kilométer hosszú folyója. Vízgyűjtő területe 810 ezer négyzetkilométer. Átlagos vízhozama másodpercenként 6500 köbméter.

Dél-kínai-tenger?

— Kelet-Tibetben, a Tangla-hegységben ered. A jünnani hegyvidéken vág át Hátsó-Indiába. Határfolyó Burma és Laosz, Laosz és Thaiföld között. Viszonyt már Dél-Vietnamban torkollik a Dél-kínai-tengerbe. Egy esztendő alatt 1400 milliárd köbméter vizet zúdít az óceánba. Deltája hetvenezer négyzetkilométer. A nyári monszun áradáskor az egyik deltaág a Tonle-Sap-tóba ömlik. Zuhagjai miatt rendszeresen csak alsó 550 kilométeres szakaszán hajózható.

Megáll a folyó?

— A Mekong-deltát az annami hegyvidék délnyugati nyúlványai és a kambodzsai masszívumnak a Sziámi-öböl mellékén magasodó rögei fogják közre. (Masz-szivum: kristályos kőzetekből álló olyan ősi földtani képződmény, amelyről a később rátelepült fiatalabb üledékek lepusztultak.) A folyó menti síkságon sok a deltaág, az öntözőcsatorna, s helyenként úgynevezett pnoms: sziget-hegy, különböző anyagokból, így gránitból, homokkőből, bazaltból, gneiszből (földpátot, kvarcot és színes szilikátot tartalmazó átalakult kőzet). A Dél-kínai-tenger vize a Mekongon át mélyen behatol a felsziget belsejébe is. Kétszer naponta, dagály idején megáll a Mekong folyása. A folyó édes vize összezsap a sós tengervízzel.

Sárga víz?

— A Mekong vize sárga. Tíz liter Mekong-víz hét gramm szilárd anyagot hord a tengerbe. Ez egy év alatt egymilliárd köbméter földnek és homoknak felel meg. Ennyi anyagból ezer kilométer hosszú, húsz méter vastag, hatvan méter magas falat lehetne emelni: ha a tenger szét nem terítene, két-három esztendőnként felépíthetne önmagából egy kínai falat. A Mekong egyébként a lakosság fürdője, a háziasszony mosója is. S minden deltalakó halász, horgász. Ily módon szerzik a napi ételmezt.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDÍÓ

Augusztus 30., szombat

KOSSUTH:

14.00: Minden kezdet nehéz. — 14.10: Hubay Jenő: V. és II. csárdajelenet. — 14.25: Új Zenei Újság. — 15.00: Hírek. — 15.05: Kis magyar néprajz. — 15.10: Slágernézet. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Derűre is derű. — 18.00: Ormándy Jenő vezényel. — 18.50: Peter Pan. — 19.00: Esti Krónika. — 19.25: Közvetítés az országos atlétikai bajnokságról. — 19.35: Örökzöld dallamok. — 20.20: Császári és királyi szép napok. — 21.10: Nótacsokor. — 22.00: Hírek. Időjárás. — 22.15: Sport hírek. — 22.25: A beat kedvelőinek. — 23.10: Mozart kamarazenéjéből. — 24.00: Hírek. Időjárás.

PETŐFI:

14.00: Artur Schnabel két Schubert-improvisat zongorázik. — 14.12: Mit vár a mezőgazdaságtól a külkereskedelemtől? — 14.54: A „tízestendős” Sámuel... — 15.09: Bácsi kérem, hol lehet itt fogyni? — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Napraforgó. — 16.55: Eneklő Ifjúság. — 17.05: II. féldő. — 17.50: Az élő népdal. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Kiváncsiak klubja. — 19.07: Charpentier: Louise. — 19.50: Esti mese. — 20.00: Hírek. Időjárás. — 20.10: Új könyvek. — 22.29: Schumann: III. szimfónia. — 23.15: Slágerrandevő. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. MŰSOR:

14.51: Wes Montgomery együttese játszik. — 15.09: Madrigálok. — 15.30: Déltuti hangverseny. — 16.50: Utórai tea. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Goda Gábor: Meny-nyei csavargók II. — 18.55: Viktoria Posztnyikova és Gennagyij Rozsgyevszkij zongorastje. — 20.17: A fény fonákja. — 20.22: Új Bach-kantáta lemezeinkből. — 21.42: Ludd kapitány tévedése. — 23.00: Hírek. Időjárás.

KOSSUTH:

6.10: Kellemes vasárnapot! — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.21: Népdalok. — 8.52: Zaccok mindent tud! — 10.00: Hírek. — 10.03: Az első nap, avagy bonyodalmak a tanévnyitó körül... — 10.53: Óvodások dalkincse. — 11.03: Versék. — 11.19: Nagy mesterek, világhírók előadóművészek. — 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 12.10: Edes anyanyelvünk. — 13.09: Klasszikus öperettékből. — 13.40: Rádiólexikon. — 14.10: Híres hegedűsök Paganini-felvételeiből. — 14.39: Pillantás a nagyvilágba. — 15.00: Hírek. Időjárás. — 15.08: Gluiletta Simionato és Leonard Warren énekel. — 15.46: Válasszon szanzont! — 16.19: Interjú Ballmeyer tábornokkal. — 17.00: Hírek. Időjárás. — 17.05: Versenyművek. — 17.57: Világúrra. — 18.12: Nótakedvelőknek. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.10: Közvetítés az országos atlétikai bajnokságról. — 19.25: Hetvenes évek. Dráma három felvonásban. — 21.19: Szólistaparadé. — 22.00: Hírek. Időjárás. — 22.10: Sport hírek. Totó. — 22.25: Művészlemez. — 23.10: Verbunkosok, népdalok. — 24.00: Hírek. Időjárás.

PETŐFI:

7.00: A római katolikus egyház felőrája. — 7.30: Reger orgonaműveiből. — 8.00: Miska bácsi lemezsláda. — 8.30: Mit hallunk? — 9.00: Az MHT gyermekkórusa énekel. — 9.12: Könyvzene. — 9.50: Zenekari operaszínek. — 10.18: Wagner: Wesendonk-dalok. — 10.40: Vasárnapi kötet. — 12.10: Jó ebédhez szól a nóta... — 12.59: A homokországi királyfi. — 13.45: Időjárás. — 14.00: Táskaútdő. — 15.00: Jelenlétben. — 15.30: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: A piramisok védelmében. — 16.20: Zenekari muzika. — 17.05: Hetedhét országon át. — 17.35: Operettek. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.05: Örögszekér Kirgizában. — 18.55: Ralna Kabaivanszka és Konya Sándor énekel. — 19.40: Mikrofon előtt az Irodalmi Szekesztő. — 19.50: Esti mese. — 20.00: Hírek. Időjárás. — 20.10: Egy óra dzsessz. — 21.10: Székek. — 21.20: Monte-verdi-kórusok. — 21.40: Az engedelmesség. — 22.00: A csavargók. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 23.10: Világhírű előadóművészek felvételeiből. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. MŰSOR:

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.09: Zenekari muzika. — 9.00: Háztól hátra. — 10.00: Új Zenei Újság. — 10.35:

Beethoven: B-dúr szonáta. — 11.19: Nők, paraszttudvaron. Hangjáték. — 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 12.10: George Duke együttese játszik. — 12.30: Kis magyar néprajz. — 12.35: Peter Schreier énekel. — 13.10: Ormándy Jenő vezényel. — 14.00: My Fair Lady. — 14.20: Bruckner: VIII. szimfónia. — 15.35: Eteri szerelem. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.07: Elektra. — 16.59: Csak fiataloknak. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.05: Lukács Pál brácsastje. — 18.50: Magyar Valóság Versel. — 19.40: A Berlini Rádió énekkarának és szimfonikus zenekarának hangversenye. — 21.11: Ormándy Jenő vezényel. — 21.27: Balettzene operákból. — 22.00: Az éjszaka vége. — 23.00: Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIO

SZOMBAT:

14.23: Az „összeesküvők”. Magyarul beszélő NDK tévéfilmsorozat IV. rész. — 15.50: Hírek. — 15.55: Magyarországi Románia. Férfi kosárlabdamezőkés az Egyetem Kupáért. Közvetítés a miskolci sportcsarnokból. — A szünetben: Reklám. — 17.35: Pano-ráma. Jelenségek a világpolitikában. — 17.55: Tanczene Pozsonyból. (Színes.) NDK zenés film. — 18.10: Nyitott boríték. — 18.50: A szocialista képzőművészet jelképei. II. Állat-szimbólumok. — 19.15: Cicavizió. (Színes.) — 19.30: Tv-Híradó. — 20.00: A Fejlesztési Kutató Intézet jelentései. Rajzfilmsorozat. III. rész: Zsenge kispalógariság. — 20.05: Mondom a magamét. Komlós János műsora. — 20.55: Színesműzeum. Ladányi Ferenc. — 21.50: Tv-Híradó 2. — 22.00: Éjszakai előadás. Te és én. (Színes.) Magyarul beszélő szovjet film.

VASÁRNAP:

9.23: Pengető. Verses-zenés műsor gyerekeknek. Medvetánc (ism.). — 9.50: Cíwtől kutyá kalandja. Magyarul beszélő lengyel filmsorozat. II. rész: A hajszár. — 10.20: Komolyzenei hangverseny a BBC műsorából. — Glinka: Ruzs-lán és Ludmilla — nyitány. — Prokofjev: C-dúr zongoraverseny. — 11.00: Magyarországi Szovjetunió. Férfi kosárlabdamezőkés az Egyetem Kupáért. Közvetítés a miskolci sportcsarnokból. — 15.23: Flugas futam Amerikai rajzfilmsorozat. Rámenős rallye a Mississippimentén (ism.). — 15.50: Reklám. — 16.00: Csömöri Tsz SK — Csepel. Bajnoki férfi kézilabda-mérkőzés. Közvetítés Csömörről. — 17.15: A második világháború utolsó napja. A japán fegyverletétel. Dokumentumműsor. — 17.55: Nehéz leltár. Portréfilm Nádasz Józsefről (ism.). — 18.25: Delta. Tudományos híradó. — 19.05: A Közösségszolgálat tájékoztatója. — 19.10: Esti mese. (Színes.) — 19.30: A Hét. — 20.25: Hírek. — 20.30: A Fejlesztési Kutató Intézet jelentései. Rajzfilmsorozat. IV. rész: Melléfogások. — 20.35: Mesélő városok. (Színes.) London. I. Colin Finbow: Péntek este van. 2. Alan Plater: Izgalmas este. 3. Tom Stoppard: Esszerű magyarzat. — 22.05: Hírek. — 22.10: Sport hírek.

SZÍNHÁZ

Városmajori Színpad v.: Csizmas kándúr (4) — Fővárosi Nagycirkusz sz. és v.: A Moszkvai Nagycirkusz jubileumi műsora (sz.: fél 4, fél 8; v.: de. 10, du. fél 4, fél 8).

HÉTVEGI SPORTMŰSOR

SZOMBAT:

Atlétika: a magyar bajnokság második napja, Népstadion, 15.20 óra. Kosárlabda: A TFSE nemzetközi jubileumi női tornája, Testnevelési Főiskola, 15 óra. Labdarúgás: NB I osztályú mérkőzések: Ú. Dózsa—Haladás VSE, Mogyerdi út 18 ó. Bp. Honvéd—Videoton, Kispeszt 18 ó. Kaposvári Rákóczi—Vasas, Kaposvár 16 ó. ZTE—DVTK, Zalaegerszeg 16 ó. SZEOL—MTK—VM Szeged 16 ó. Békéscsaba Előre Spartacus—Rába ETO, Békéscsaba 16 ó. Salgótarjáni BTC—Tatabányai Bányász, Salgótarján 16 ó. Röplabda: Tanács Kupa nemzetközi női torna, Kerepe-si út 17 óra. Vízilabda: OB I. osztályú mérkőzések: V. Izzó—Szentesi Vízmű, Újpest 15 ó. OSC—Bp. Spartacus Sportuszoda 18 ó.

VASÁRNAP:

Atlétika: a magyar bajnokság harmadik napja, Népstadion 16.30 ó. Kézilabda: NB I osztályú

A BUERSE CSALÁD HÁZA ELŐTT...

Miért akar költözni a New York-i tőzsde?

Talán emlékszünk még gyermekkorunk olvasmányunkra, a *Monte Cristo grófjára*. Az egyik fejezetben a főhős, megveszteget egy telegráfkezelőt, hogy az hamisított hírt továbbítsa. A spanyol eseményekről így torz változat jut el a francia fővárosba, s miközben Don Carlos trónkövetelő puccsát leverik, Párizsba diadalmos előretöréséről érkezik hír. Hatására a tőzsdén pánik tör ki, mindenki szabadulni akar értékpapírjaitól. Monte Cristo pedig szorgalmasan vásárolja azokat. Amikor másnap *végre megérkezik a hiteles jelentés és az árfolyamok ismét emelkednek, grófunk nagy összeget nyert, ellenségei viszont érzékeny veszteséget szenvedtek.*

Amit Dumas leír, valójában egy merész — és természetesen törvénybe ütköző — tőzsdeszpekuláció. Monte Cristo kései tőzsdés utódai illet nemigen csinálnának, hisz legálisan is szert tehetnek komolyabb nyereségre. (Könyvhősünk védelmében el kell mondanunk azt is, hogy célja nem a pénzszerezés, hanem elsősorban ellenségei tönkretétele volt.)

A tőzsde a kapitalista viszonyok között fontos gazdasági szerepkört lát el. A legkorábbi, már a XII. században létrejött tőzsdék funkciója csak az volt, hogy — a termék fizikai jelenléte nélkül — különböző áruk kereskedelmét közvetítse. A kereskedők tehát okmányokkal igazolták, hogy a szóban forgó áru a birtokukban van, s ha hirtelen hitelre volt szükségük, az áru arra is fedezetet képezhetett. Németalföldön, Bruges városában a kereskedők rendszeresen a Van der Buerse család háza előtt gyűltek össze tranzakcióik lebonyolításához, innen eredt a „börze” elnevezés.

A nagy földrajzi felfedezések, a világkereskedelesek fejlődése és az ipari forradalom vezetett később a részvénytőzsdék kialakulásához. Valaki vállalatot kívánt alapítani, de nem volt elegendő tőkéje. Hogy vállalkozását megindíthassa, kénytelen volt másoknak is részesedést ajánlani a nyereségből. A befektetők pénzük ellenében — azzal arányosan — a vállalkozás nyereségéből osztalékot kaptak. A részvényes maga ritkán vett részt a vállalat vezetésében — ez a jog csak a nagyobb részvénytulajdonosok rendelkezésére állt, akik meg — s véleményüket a

cégről évente csak egy alkalommal, a közgyűlésen fejtették ki. Az 1600-as évek elején Amsterdam-ban már közkezen forogtak a Holland—Keletindiai Társaság értékpapírjai és 1773-ban a londoni kereskedők is elhagyták a kávéházakat; az akkor általuk vásárolt épület lett a Londoni Tőzsde elődje.

Néhány évvel ezután megindult az amerikai függetlenségi harc. George Washington kormányának pénzre volt szüksége, így államkössönkötvényeket bocsátott ki. A vevők természetesen szintén adták ezeket. A kötvények árfolyama állandóan változott a hadisírek szezint, így azok szép megvagdagodási lehetőséget jelentettek. Ennek nyomán hozták létre 1791-ben Philadelphiában az első tengerentúli tőzsdét. New York egy év múlva követete a példát, itt 24 kereskedő szövetkezett arra, hogy jutalék ellenében teljesítsék mások vásárlási-eladási megbízatásait. Kezdetben — jobb hely nem lévén — a Wall Street-en egy fa alatt találkoztak. Később, ahogyan az út- és vasútépítés ugrásszerűen megnövelte a piacon forgalomban levő részvények számát, 1817-ben a New York-i tőzsde is megalakult.

Ma már a világon a tőzsdei műveletek nagyjából egyformán zajlanak le. Valaki megbízást ad egy tőzsdetárgcégnek bizonyos számú értékpapír vételére vagy eladására. A rendeltetést felvevő hivatalnok azonnal felhívja a cég képviselőjét a tőzsdén, aki továbbadja a megbízást a cég ügynökének. Az ügynök a megfelelő „poszthoz” — ezek kör alakú fapénztárcák — és az ott ülő szakértővel megpróbálja az ügyletet létrehozni. Közli vele ajánlatát: mennyit, mennyiért. Ha a specialistának van megfelelő javaslata eladóra, az ügylet megkötött. Ellenkező esetben a specialista csak regisztrálja az ajánlatot: így várni kell. Bár a specialista nem a tőzsde alkalmazottja, hanem ugyancsak egy magáncég embere, pártatlannak kell lennie. Így: ha valaki eladni akar, az ügylet csak a legmagasabb összeget ajánlóval lehet létrehozni. És fordítva; a vevő csak a legalacsonyabb elérhető áron vásárolhat. Mindazonáltal a specialista saját zsebére is dolgozhat, ha úgy véli, hogy ezzel „stabilizálja” a piacot. Tevé-

kenységét természetesen időről időre felülvizsgálják. (Hasonló szerepkört betöltő személyek vannak minden tőzsdén, Tokióban például „saitori”-nak hívják őket.) Ha az ügylet megkötött, az ügynök visszajelez a központnak, mely megkapja a jutalékot és kiértésíti a megbízót. Ezután már csak adminisztratív formaiságok vannak hátra.

A tőzsdén folytatott tevékenységnek azonban csak egy része reális, mások, gyakran a nagyobbik rész pusztán spekulatív. A legáltalánosabb nyereszkezdési forma a hossza vagy bessze való játék. A részvények árfolyama — az ár, amennyiért egy darabot a tőzsdén meg lehet kapni — napról napra változik, ha pedig valaki előre megsejti a mozgás irányát, komoly profitra tehet szert. Tétélezzük fel, hogy a spekuláns arra számít, hogy az IBM-részvények árfolyama a közeljövőben csökkenni fog. Elad mondjuk 1000 darab részvényt a jelenlegi árfolyamon azzal, hogy a részvényeket három hónap múlva szállítja. Ha a három hónap alatt az IBM-részvények árfolyama csökkent, az 1000 darab részvényt — melyek „természetesen” eredetileg nem voltak a birtokában — olcsóbban tudja beszerezni. Az eredeti eladási ár és a tényleges vételi ár közötti különbség a haszna. Üzletfelét sem kell sajnálni; ugyanolyan spekuláns, csak ez alkalommal rosszul mérte fel a helyzetet. Emelkedő árfolyamra várt és akkor három hónap múlva részvényeit drágábban tudta volna eladni. (A spekuláció persze könnyen eltorzíthatja a tőzsde tevékenységét és súlyos gazdasági gondokhoz vezethet. A spekuláció segítségével mesterségesen feltornázott árfolyamok vezettek el például az 1929. október 29-i nagy New York-i tőzsdekrachhoz.)

Ma már a tőkésországok legtöbbjében a tőzsdéket hatósági szabályozások kötik; a nagy múltú börzék kezdenek olyan üzleti vállalkozássá válni, mint más „hétköznapi” iparágak. Ugyanúgy sújtja őket a dekonjunkúra is. Kétszáz évvel alapítása után, a New York-i tőzsde fontolóra vette, hogy átköltözik a szomszédos New Jersey államba, mivel a városban túlságosan magasak az adók.

Egyelőre maradtak... G.—L.

KÖZLEMÉNYEK

A Budapesti Kórus szólamainak kiegészítésére tagfelvételt tart. Jelentkezhetnek: a női karba 30, a férfi karba 40 éves korhatárral jó hangú, kottaismerő énekesek. Jelentkezés írásban: Budapesti Kórus Titkársága, 1364 Budapest Pf. 49. A meghallgatásra meghívót küldünk. (x)

A Spartacus Szolgáltató Sportkör felvételt hirdet modern gimnasztika versenyszakosztályába és tanfolyamaira. Jelentkezés: 3 éves korig. Hely: VII., Wesselényi u. 33. tornaterem, szept. 3., 4., 5-én 16-18 óráig. (x)

A Fémipari és Camping Termékeket Gyártó ISZ. vezetősége, valamint az elhunyt felesége, mely fájdalommal tudatja, hogy Rónai Géza, a szövetkezet nyugalmazott főkönyvelője 1. év augusztus 22-én váratlanul elhunyt. Rónai Gézát szövetkezetünk sajnál halottjának tekint. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1975. szeptember 16-án, 13 órakor lesz a Farkasréti temető ravatalozójában. (x)

mérkőzések, köztük, Vasas—Bp. Honvéd (Fáy u. 9.30 ó) és FTC—Elektromos (Üllői út 11 ó.) férfi, valamint FTC—Vasas (Üllői út 9.45 ó.) női rangadó.

Kosárlabda: a TFSE jubileumi nemzetközi női tornája, TF 14.30 ó.

Labdarúgás: NB II. osztályú mérkőzések (valamennyi 16 órakor kezdődik), BVSC—Dunaújvárosi Kohász, Szónyi út, FOSPED Szállítók—Kossuth KFSE, Czabán Samu tér, Bp. Spartacus—Nagykanizsai Olajbányász, Kőér u.

Röplabda: Tanács Kupa nemzetközi női torna, Kerepe-si út 9.30 ó.

Vízilabda: OB I. osztályú mérkőzések: Bp. Spartacus—Szolnoki VD Sportuszoda 17 ó. U. Dózsa—V. Izzó, Sportuszoda 18 ó. FTC—BVSC, Sportuszoda 19 ó.

KGST-tanácskozás

Szofia, augusztus 30.

A KGST-tagországok területét átszelő nemzetközi autópályáról tanácskoznak hétfő óta a bulgáriai *Blagoevgradban*. Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió szakértői. A tanácskozáson megvitatják annak a koordinációs központnak a feladatait, amely Bulgáriában hangolja össze a KGST nemzetközi autópályáival kapcsolatos teendőket.

Szihanuk hazautazik

Peking, augusztus 30.

Norodom Szihanuk herceg, kambodzsai államfő *Khieu Samphan* miniszterelnök-helyettes, hadügyminiszter kíséretében ma reggel Pekingből Hanoiba repült, hogy részt vegyen a VDK kikiáltásának 30. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken.

Híttel érdemlő információk szerint a herceg szeptember 5-e táján a VDK fővárosából visszatér Pekingbe, búcsút vesz kínai vendéglátóitól, akiknél száműzetése öt évét töltötte, majd szeptember 9-én hazatér Kambodzsába, ezúttal már véglegesen.

FERDE TÚRÁS A TENCER ALÁ

Szovjet-japán megállapodás a szahalini kőolajért

Juzsno-Szahalinszk, augusztus 30.

Bokor Pál, az MTI tudósítója jelenti:

A szahalini kőolajtermelés 1925-ben kezdődött. Az első években 300–500 ezer tonna körül mozgott, 1940-ben elérte az 505 ezer tonnát. A második világháború idején az itt kitermelt összes mintegy hárommillió tonna olajnak már szerepe volt a csendes-óceáni szovjet flotta ellátásában. A háború idején építették azt a négy tenger alatti olajvezetékét, amelyen

a szahalini kőolaj eljutott az Amúr menti Komszolszkig, s onnan a transzszibériai vasútig. Előzőleg az olajat csak a négy nyári hónapban tudták hajókkal a szárazföldre juttatni. A téli hónapokban, amikor Szahalint a szovjet Távol-Kelettel összekötő Tatar-szoros befagy, a kőolajat tartályokban gyűjtötték.

Az utóbbi években a termelést 2,3–2,5 millió tonna szinten tartották. A szigeten egymilliárd köbméter gázt is termelnek, a tartalékok azonban lehetővé teszik ennek a mennyiségnek a megőrzését. A tervek szerint

a tenger alatti gázvezeték elkészültével *Habarovszkot* és *Komszolszokot* gázfűtésre állítják át.

A szahalini kőolaj csak mínusz 70 foknál fagy be, ezért különösen alkalmas ily módon a sarkvidéki felhasználásra.

A jövőre szovjet-japán együttműködési megállapodást dolgoztak ki. Kísérletként Oha városból északra

45 fokos déliesi szögben a szárazföldről a tenger alá fúrták.

A MAI PRAVDA

a közel-keleti helyzet bonyolódásáról

A Sínai-félszigeten végrehajtandó újabb egyiptomi–izraeli csapatszérváltásról intézkedő megállapodás előkészítése ma folytatódik.

A Pravda mai számában *Ivan Kalita* megállapítja: az újabb csapatszérváltási megállapodás tető alá hozása érdekében munkálkodó amerikai diplomácia olyan útra igyekszik terelni az eseményeket, amely aligha alkalmas a közel-keleti béke elérésére. Újabb részleges, korlátozott jelentőségű megállapodásról van szó, ez pedig nemcsak hogy nem változtat az eddigieken, de nem is hozza közelebb az általános politikai rendezést. Mi több, az előkészítés alatt álló megállapodás olyan újabb elemet tartalmaz, amely csak bonyolítja a helyzetet. A kommentátor itt azokra a sajtójelenésekre utal, amelyek szerint egyfajta amerikai „ellenőrzőcsoport” felállítását tervezik. Ez a csoport 100–150, oldalfegyverrel felszerelt személyből állna.

A Pravda ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy 1973 óta a térségben hatékony megfigyelő rendszer működik az ENSZ égisze alatt. A Biztonsági Tanács határozata és az érintett felek közötti megállapodások értel-

mében olyan erők felügyelnek a tűzszünet és a csapatszérváltás előírásainak betartására, amelyeknek rögzítették a státusát, és nemzeti összetételét. Miért kell most ezt a jól bevált nemzetközi mechanizmust egyoldalú nemzeti ellenőrzéssel felváltani egy olyan hatalom közreműködésével, amelynek Izrael-barát álláspontja senki előtt sem titok? — teszi fel a kérdést az SZKP központi lapja.

Michael és Robert Meeropol, a kivégzett Rosenberg házaspár gyermekei — kezükben azzal az albummal, amelyben a szüleikről készült Picasso-rajtot őrzik — perújrafelvételt és igazságot követelnek, huszonkét évvel a justizmord után.

BELGA ADÓBOTRÁNY

Titokzatos labdarúgó a háttérben

A brüsszeli gazdasági rendőrség a napokban minden idők egyik legnagyobb, az államkincstár terhére elkövetett csalásra jött rá. Az összeg, mellyel az államgazdaság megrövidült, nem kevesebb, mint 121 millió belga frank. A csalást, a Közös Piachoz tartozó országokban gyakorolt, úgynevezett T. V. A. (egy bizonyos fajta, országok közötti árkiegészítőlyező adó) könnyen kijátszható szabályainak kihasználásával követték el.

Maga a csalás „zenifalisan” egyszerű volt. A tör-

vények szerint a T. V. A.-t az áru utolsó átvétele fizeti. Amennyiben egy cég csak a közvetítő szerepet játszotta és előlegezte a T. V. A.-t, úgy, ha az árun túladott,

az adó címen befizetett összeget az államtól visszakaphatja.

Ez adta az ötletet és egyes, erre a célra frissen alakult cégek, hamis vétel- és eladási számlákkal — látszólag jogosan — hatalmas összegeket zsebeltek be. Ezt néhány kerületi adóhivatali tiszt ügykezelése folytán könnyen tehették.

A rendőrség már több személyt letartóztatott, de a nyomozás tovább folyik

annak megállapítására: nem áll-e fenn bűnrészesség az adóhivatali tisztviselők részéről is?

A letartóztatott személyek kiletét a további nyomozás érdekében egyelőre nem hozták nyilvánosságra, csupán annyit közölt a hatóság, hogy egyik „ügyfelük” valódi foglalkozása: hivatásos labdarúgó. A sportoló egy ilyen újonnan alakult üzleti társuláshoz adta a nevét: 600 ezer belga frankért.

A feltételezhetően kitűnő labdarúgónak — akinek kiléte most egész Belgium lakosságát érdekli — e ke- rek összegért eddig nem sokat kellett futnia és arra is megvan minden „reménye”, hogy e szép prémiumért ezentúl is csak „ülnie” kell majd.

(L) (més)

USA

LÁNGOL A MAMMUTFENYVES

New York, augusztus 30.

Több száz tűzoltó, tizenegy repülőgép és öt helikopter működik közre annak az erdőtüznek a megfékezésénél, amely máredig is több mint háromszáz hektárnyi mament-fenyőt pusztított el egy kaliforniai természetvédelmi területen. A tüzet valószínűleg egy gondatlanul eloltott tábortűz okozta. A rendkívül száraz, meleg időben a lángok villámgyorsan terjednek szét.

Széljegyzet

ÁBK

A csendes-óceáni csaták négyszázötven repülőgépe körözött a tokiói-öböl felett, amikor a Missouri páncélos hajó fedélzetén aláírták Japán feltétel nélküli kapitulációját. 1945. szeptember 2-a volt, helyi idő szerint reggel 9 óra. Európa akkor már a rettenetből való ocsúdás, az új béke 116. napját írta, de a második világháborút Ázsiában is be kellett fejezni.

A három nagy már 1945. júliusának végén, a potsdami konferenciáról megadásra szólította fel Japánt. Úgy tűnt: Tokió harmadik háborús kormányának feje, a 81 éves Suzuki tengernagy maga is felismerte már, hogy minden remény porba hullt. A japán militarizmus legharciasabb körei azonban még a harmadik birodalom dicstelen végnapjaiból sem tanultak. A vezérkar terveket dolgozott ki, hogy a területileg szűk japán szigetvilág elvesztése után Északkelet-Kínába csoportosítsák át a még megmaradt hatmillió haderő zömét, s ott folytassák a háborút. A szövetségesek azonban közben elfoglalták Iwo Jimát és Okinawán nyomultak előre; az atombomba árnyéka fedte el Hirosima és Nagaszaki égét, majd mindent eldöntő tényezőként a Szovjetunió teljesítette vállalt kötelezettségét és belépett a háborúba. A japánok szinte még érintetlen tartalékának tartott Kwantung hadsereg gerincét napok alatt eltörték, s az északkelet-kínai folytatás lidérces vágyalmát elsöpörte a történelem vihára. A császári palota bunkerjában megszakítás nélkül ülésezett a haditanács és Suzuki admirális most már nyíltan kimondta: „Vége a játszmának”. Augusztus 15-én a japánok először hallották az isten-császár hangját. Rímekhez szokott, archaikus nyelvezeten jelentette be a megadást, amelynek tényét az egyszerű rádióhallgatók inkább érezték, mint értették. Ezek után már csak idő kérdése volt, hogy a Missouri fedélzetén aláírják a kapitulációs okmányt.

A második világháború véget ért, de nem kezdődött békés korszak Ázsia életében. Helyi háborúk, véres konfliktusok követték egymást, lángba borult Kína, Vietnám, Korea, India és sok más ország földje. Csak most, három évtized múltán beszélhetünk először úgy Ázsiáról, hogy a világ legnagyobb kontinensének egyetlen pontját sem emészti háború. A második világháború óta eltelt történelmi 30 esztendő alatt Ázsiában is alapvető változások mentek végbe: talajra talált a szocialista társadalmi rend, magasra emelték a nemzeti felszabadulás zászlaját, s a földrész országainak többsége ma a béke és a haladás eszméivel rokonszenvezik. Egyoldalú lenne azonban a kép, ha megelégednénk a továbbra is meglevő válságócokról, a meg nem szűnő külső beavatkozási kísérletekről és belső gondokról. Ázsia lakosságára, amelynek lélekszámát ma már milliárdos nagyságrendekkel jelöljük, a konszolidáció és a fejlődés roppant feladatai várnak.

Akadnak olyan csoportok és erők Ázsiában, amelyek szeretnék megkérdőjelezni a második világháború nyomán kialakult új realitásokat, késleltetik az ázsiai határok sérthetetlenségének nemzetközi jogi formába öntését. S ezek a megállapítások joggal ismerősek, hiszen hasonlóan fogalmaztunk, hasonlóképpen kellett fogalmaznunk saját földrészünkön, Európában is — a biztonsági konferencia előtt. De ma már Ázsiában is megérték a feltételek arra, hogy pont kerüljön a mondat végére. Meginduljanak a tárgyalások az ázsiai biztonságról, elfogadják a tíz, vagy akárhány politikai alapelvet a világ legnagyobb földrészének új házirendjéről, s megvalósuljon a kölcsönösen előnyös ázsiai együttműködés, az igazi fejlődés érdekében, az éhség, a szegénység, az elmaradottság, az írástudatlanság, a gyarmatosítás megannyi következményének felszámolásáért.

A Szovjetunió mint olyan ország, amely általában érdekelt a nemzetközi biztonság kialakításában, s a legközvetlenebb kapcsolatot érez az európai és ázsiai biztonság ügye iránt, hat esztendővel ezelőtt ezért vetette fel a majdani ÁBK, az ázsiai biztonsági konferencia elképzelését. Sok helyeslő, egyetértő vagy pozitív érdeklődést mutató állásfoglalás született. Kínai részről azonban sajnos durva elutasításban részesült a gondolat, az Egyesült Államok és Japán pedig a pekingi „nem” árnyékában finomabb formában, de ugyancsak elvetette a tervet. Kell-e különösképpen bizonyítani, hogy a sokat próbált kínai népnek elsőrendű érdeke lenne egy ázsiai biztonsági rendszer, amelyben a Kínai Népköztársaság természetesen a maga súlyának és törekvéseinek megfelelően vehetne részt. Ez a logikus felismerés mindmáig nem hatotta át a kínai vezetést, ezért továbbra is késik egy ázsiai Genf és egy ázsiai Helsinki. Az eltelt esztendők mégsem múltak el nyom nélkül, munkálnak az ésszerű érvek, igazolódik egy ázsiai biztonság szükségessége. Mi, akik az EBK után egy biztonságosabb Európában élünk, úgy gondoljuk, hogy amint az európai béke egyetemes ügy, úgy az ázsiai béke és biztonság, a közvetlen résztvevőkön túl, szintén valamennyiünk javát szolgálja.

A tokiói-öbölben 30 évvel ezelőtt, beteljesedett a támadó sorsa. Ennek az aktusnak folytatása lenne, a megrázkódtatások és vargabetűk után, egy valóban biztonságosabb Ázsia kialakítása.

Réti Ervin

Bekötött szemmel...

Hirosima óta egyes amerikaiak az utolsó ítélet félelmében élnek. A Time ezzel kapcsolatban megjegyzi: ezt az irtózatot is — ugyanúgy, mint más hasonló — élelmes emberek profitforrásnak tekintik. Kaliforniában, egy 300 hektáros területen, vad Sierravidéken megalapították a Scott-Meadowes-

késhelet so- A jelentkezők 12 500 dollár belépődíj és 300 dollár tagsági díj ellenében helyet kapnak az úgynevezett biztonsági épületben, ahol szárított élelmet tartálékolnak számukra. Joguk lesz bizonyos mennyiségű vízhez, sőt áramhoz is, amit helyben kikészítéssel süjtjük, ha el- árulják Scott-

Meadowes helyét. Eddig ötven család jelentkezett, az alapítók háromszázal számolnak, remélve, hogy orvos fogorvos és mezőgazdász is lesz a menedék tagjai között, mert csak így lesz biztosítva a közösség élete. „Amikor a világvége közeledik — hirdetik az alapítók — fel fogjuk robbantani a klub környékét, hogy így védjük meg magunkat és túléljük a teljes pusztulást...”

(L)

MEKONG-DELTA

A Mekong Délkelet-Azsia 4500 kilométer hosszú folyója. Vízgyűjtő területe 810 ezer négyzetkilométer. Átlagos vízhozama másodpercenként 6500 köbméter.

Dél-kínai-tenger?

— Kelet-Tibetben, a Tangla-hegységben ered. A jünnani hegyvidéken vág át Hátsó-Indiába. Határfolyó Burma és Laosz, Laosz és Thaiföld között. Vízszint már Dél-Vietnamban torkollik a Dél-kínai-tengerbe. Egy esztendő alatt 1400 milliárd köbméter vizet zúdít az óceánba. Deltája hetvenezer négyzetkilométer. A nyári monszun áradáskor az egyik deltaág a Tonle-Sap-tóba ömlik. Zuhatagjai miatt rendszeresen csak alsó 550 kilométeres szakaszán hajózható.

Megáll a folyó?

— A Mekong-deltát az annami hegyvidék délnyugati nyúlványai és a kambodzsai masszívumnak a Sziámi-öböl mellé-ken magasodó rögök fogják közre. (Masz-szivum; kristályos kőzetekből álló olyan ősi földtani képződmény, amelyről a később rátelepült fiatalabb üledékek lepusztultak.) A folyó menti síkságokon sok a deltaág, az öntözőcsatorna, s helyenként úgynevezett pñoms: sziget-hegy, különböző anyagokból, így gránitból, homokkőből, bazaltból, gneiszből (földpátot, kvarcot és színes szilikátot tartalmazó átalakult kőzet). A Dél-kínai-tenger vize a Mekongon át mélyen behatol a félsziget belsejébe is. Kétszer naponta, dagály idején megáll a Mekong folyása. A folyó édes vize összecsap a sós tengervízzel.

Sárga víz?

— A Mekong vize sárga. Tíz liter Mekong-víz hét gramm szilárd anyagot hord a tengerbe. Ez egy év alatt egymilliárd köbméter földnek és homoknak felel meg. Ennyi anyagból ezer kilométer hosszú, húsz méter vastag, hatvan méter magas falat lehetne emelni: ha a tenger szét nem teritné, két-három esztendőnként felépíthetne önmagából egy kínai falat. A Mekong egyébként a lakosság fürdője, a háziasszony mosodája is. S minden deltalakó halász, horgász. Ily módon szerzik a napi ételmezt.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIO

Augusztus 30., szombat

KOSSUTH:

14.00: Minden kezdet nehéz. — 14.10: Hubay Jenő: V. és II. csárdajelenet. — 14.25: Új Zenei Újság. — 15.00: Hírek. — 15.05: Kis magyar néprajz. — 15.10: Slágerműzeum. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Derűre is derű. — 18.00: Ormándy Jenő vezényel. — 18.50: Peter Pan. — 19.00: Esti Krónika. — 19.25: Közvetítés az országos atlétikai bajnokságról. — 19.35: Örökzöld dallamok. — 20.20: Császári és királyi szép napok. — 21.10: Nótacsokor. — 22.00: Hírek. Időjárás. — 22.15: Sport hírek. — 22.25: A beat kedvelőinek. — 23.10: Mozart kamarazenéjéből. — 24.00: Hírek. Időjárás.

PETŐFI:

14.00: Artur Schnabel két Schubert-impromptu zongorázik. — 14.12: Mit vár a mezőgazdaságtól a külkereskedelemtől? — 14.54: A „feszítendő” Sámuel... — 15.09: Bácsi kérem hol lehet itt focizni? — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Napraforgó. — 16.55: Eneklő Ifjúság. — 17.05: II. félidő. — 17.50: Az élő népdal. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Kiváncsiak klubja. — 19.07: Charpentier: Louise. — 19.50: Esti mese. — 20.00: Hírek. Időjárás. — 20.10: Új könyvek. — 22.29: Schumann: III. szimfónia. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 23.15: Slágerrándevű. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. MŰSOR:

14.51: Wes Montgomery együttese játszik. — 15.09: Madrigálok. — 15.30: Délutáni hangverseny. — 16.50: Ótóra tea. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Goda Gábor: Meny nyel csavargók II. — 18.55: Viktoria Posztnyikova és Gennagyij Roszgyesztvenszkij zongoraestje. — 20.17: A fény fonákja. — 20.22: Új Bach-kantáta lemezeinkből. — 21.42: Ludd kapitány tévedése. — 23.00: Hírek. Időjárás.

KOSSUTH:

6.10: Kellemes vasárnapot! — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.21: Népdalok. — 8.52: Zaccok mindent tud! — 10.00: Hírek. — 10.03: Az első nap, avagy bonyodalmak a tanévnyitó körül... — 10.53: Övodások dalkincse. — 11.03: Versek. — 11.19: Nagy mesterek, világhírű előadóművészek. — 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 12.10: Edes anyanyelvünk. — 13.09: Klasszikus operettek. — 13.40: Rádiólexikon. — 14.10: Híres hegedűsök Paganini-felvételeiből. — 14.39: Pillantás a nagyvilágba. — 15.00: Hírek. Időjárás. — 15.08: Giulietta Simionato és Leonard Warren énekel. — 15.46: Válasszon szanzont! — 16.19: Interjú Ballmeyer tábornokkal. — 17.00: Hírek. Időjárás. — 17.05: Versenyművek. — 17.57: Világírás. — 18.12: Nótakedvelőknek. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.10: Közvetítés az országos atlétikai bajnokságról. — 19.25: Hetvenes évek. Dráma három felvonásban. — 21.19: Szólítsa parádé. — 22.00: Hírek. Időjárás. — 22.10: Sport hírek. Totó. — 22.25: Művészlemez. — 23.10: Verbunkosok, népdalok. — 24.00: Hírek. Időjárás.

PETŐFI:

7.00: A római katolikus egyház felőrája. — 7.30: Reger orgonaműveiből. — 8.00: Miska bácsi lemezsládája. — 8.30: Mit hallunk? — 9.00: Az MRT gyermekkórusa énekel. — 9.12: Könnyűzené. — 9.50: Zenekari operaszíndarabok. — 10.18: Wagner: Wesendonck-dalok. — 10.40: Vasárnapi koktél. — 12.10: Jó ebédhez szól a nótá... — 12.39: A homokországi királyfi. — 13.45: Időjárás. — 14.00: Tászkaradio. — 15.00: Jelenidőben. — 15.30: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: A piramisok védelmében. — 16.20: Zenekari muzsika. — 17.05: Hetedhét országban át. — 17.35: Operettek. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.05: Örökszeker Kirgiziában. — 18.55: Raina Kabaivanszka és Kónya Sándor énekel. — 19.40: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. — 19.50: Esti mese. — 20.00: Hírek. Időjárás. — 20.10: Egy óra dzsessz. — 21.10: Székek. — 21.20: Monte-verdi-kórusok. — 21.40: Az engedelmes. — 22.00: A csavargók. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 23.10: Világhírű előadóművészek felvételeiből. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. MŰSOR:

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.09: Zenekari muzsika. — 9.00: Házirota. — 10.00: Új Zenei Újság. — 10.35:

Beethoven: B-dúr szonáta. — 11.19: Nők, parasztdudvaron. Hangjáték. — 12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 12.10: George Duke együttese játszik. — 12.30: Kis magyar néprajz. — 12.35: Peter Schreier énekel. — 13.10: Ormándy Jenő vezényel. — 14.00: My Fair Lady. — 14.20: Bruckner: VIII. szimfónia. — 15.35: Eteri szerelem. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.07: Elektra. — 16.59: Csak fiataloknak. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.05: Lukács Pál brácsaestje. — 18.50: Magyar Valóság Versei. — 19.40: A Berlini Rádió énekkarának és szimfonikus zenekarának hangversenye. — 21.11: Ormándy Jenő népdalok. — 21.27: Balettzene operákból. — 22.00: Az éjszaka vége. — 23.00: Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIO

SZOMBAT:

14.23: Az „összeesküvők”. Magyarul beszélő NDK tévéfilmsorozat IV. rész. — 15.30: Hírek. — 15.55: Magyarország-Románia. Férfi kosárlabdamezőkés az Egyetem Kupáért. Közvetítés a miskolci sportcsarnokból. — A szünetben: Reklám. — 17.35: Panoráma. Jelenségek a világpolitikában. — 17.55: Táncezen Pozsonyból. (Színes.) NDK zenés film. — 18.10: Nyitott boríték. — 18.50: A szocialista képzőművészet jelképei. II. Allat-szimbiolumok. — 19.15: Cicavíz. (Színes.) — 19.30: Tv-Híradó. — 20.00: A Fejzvízvédelmi Kutató Intézet jelentése. Rajzfilmsorozat. III. rész: Zsenge kispolgárság. — 20.05: Mondom a magamét. Komlós János műsora. — 20.55: Színes-műzeum. Ladányi Ferenc. — 21.50: Tv-Híradó 2. — 22.00: Éjszakai előadás. Te és én. (Színes.) Magyarul beszélő szovjet film.

VASÁRNAP:

9.23: Pengető. Verses-zenés műsori gyűjtemény. Medvetánc (ism.). — 9.50: Ciwyl kutyá kalandjai. Magyarul beszélő lengyel filmsorozat. II. rész: A hajsz. — 10.20: Komolyzenei hangverseny a BBC műsorából. — Glinka: Ruszlán és Ludmilla. — nyitány. — Prokofjev: C-dúr zongoraverseny. — 11.00: Magyarország-Szovjetunió. Férfi kosárlabdamezőkés az Egyetem Kupáért. Közvetítés a miskolci sportcsarnokból. — 15.23: Plugos futam Amerikai rajzfilmsorozat. Rámenós rallye a Mississippimentén (ism.). — 15.50: Reklám. — 16.00: Csömöri Tsz SK —Csepel. Bajnoki férfi kézilabda-mezőkés. Közvetítés Csömörről. — 17.15: A második világháború utolsó napja. A japán fegyverletétel. Dokumentumműsor. — 17.55: Nehéz leltár. Portréfilm Nádasz Józsefről (ism.). — 18.25: Delta. Tudományos híradó. — 19.05: A Közfőzőszolgálat tájékoztatója. — 19.10: Esti mese. (Színes.) — 19.30: A Hét. — 20.25: Hírek. — 20.30: A Fejzvízvédelmi Kutató Intézet jelentése. Rajzfilmsorozat. IV. rész: Mellőfogások. — 20.35: Mesélő városok. (Színes.) London. 1. Colin Finbow: Péntek este van. 2. Alan Plater: Izgalmas este. 3. Tom Stoppard: Esszerű magyarázat. — 22.05: Hírek. — 22.10: Sport hírek.

SZÍNHÁZ

Városmajori Színpad v.: Csizmás kandúr (4). — Fővárosi Nagycirkusz sz. és v.: A Moszkvai Nagycirkusz jubileumi műsora (sz.: fél 4, fél 8; v.: de. 10, du. fél 4, fél 8).

HÉTVEGI SPORTMŰSOR

SZOMBAT:

Atlétika: a magyar bajnokság második napja, Népstadion. 15.20 óra.

Kosárlabda: A TFSE nemzetközi jubileumi női tornája, Testnevelési Főiskola, 15 óra.

Labdarúgás: NB I osztályú mérkőzések: U. Dózsa-Haladás VSE, Megyeri út 18 ó. Bp. Honvéd-Videoton, Kispeszt 18 ó. Kaposvári Rákóczi-Vasas, Kaposvár 16 ó. ZTE-DVTK, Zalaegerszeg 16 ó. SZÉOL-MTK-VM Szege 16 ó. Békéscsabai Előre Spartacus-Rába ETO, Békéscsaba 16 ó. Salgótarjáni BTC-Tatabányai Bányász. Salgótarján 16 ó.

Röplabda: Tanács Kupa nemzetközi női torna, Kerepesi út 17 óra.

Vízilabda: OB I osztályú mérkőzések: V. Izzó-Szentesi Vízmű, Újpest 15 ó. OSC-Bp. Spartacus Sportuszoda 18 ó.

VASÁRNAP:

Atlétika: a magyar bajnokság harmadik napja, Népstadion 16.30 ó.

Kézilabda: NB I osztályú

A BUERSE CSALÁD HÁZA ELŐTT...

Miért akar költözni a New York-i tőzsde?

Talán emlékszünk még gyermekkorunkra, a Monte Cristo gróffjára. Az egyik fejezetben a főhős megveszteget egy telegráfkezelőt, hogy az hamisított hírt továbbítsa. A spanyol eseményekről így torz változat jut el a francia fővárosba, s miközben Don Carlos trónkövetelő puccsát léve-rik, Párizsba diadalmas előretöréséről érkezik hír. Hatására a tőzsdén pánik tör ki, mindenki szabadulni akar értékpapirjaitól. Monte Cristo pedig szorgalmasan vásárolja azokat. Amikor másnap végre megérkezik a hiteles jelentés és az árfolyamok ismét emelkednek, grófunk nagy összeget nyert, ellenségei viszont érzékeny veszteséget szenvedtek.

Amit Dumas leír, valójában egy merész — és természetesen törvénybe ütköző — tőzsdéspekuláció. Monte Cristo kései tőzsdés utódai ilyen nemigen csinálnának, hisz legalisan is szert tehetnek komolyabb nyereségre. (Könyv-hősiünk védelmében el kell mondanunk azt is, hogy célja nem a pénzszerzés, hanem elsősorban ellenségei tönkretétele volt.)

A tőzsde a kapitalista viszonyok között fontos gazdasági szerepkört lát el. A legkorábbi, már a XII. században létrejött tőzsdék funkciója csak az volt, hogy — a termék fizikai jelenléte nélkül — különböző áruk kereskedelmét közvetítse. A kereskedők tehát okmányokkal igazolták, hogy a szóban forgó áru a birtokukban van, s ha hirtelen hitelre volt szükségük, az áru arra is fedezetet képezhetett. Németalföldön, Bruges városában a kereskedők rendszeresen a Van der Buerse család háza előtt gyűltek össze tranzakcióik lebonyolításához, innen eredt a „börze” elnevezés.

A nagy földrajzi felfedezések, a világkereskedelem fejlődése és az ipari forradalom vezetett később a részvénytőzsdék kialakulásához. Valaki vállalatot kívánt alapítani, de nem volt elegendő tőkéje. Hogy vállalkozását megindíthassa, kénytelen volt másoknak is részesedést ajánlani a nyereségből. A befektetők pénzük ellenében — azzal arányosan — a vállalkozás nyereségéből osztalékokat kaptak. A részvényes maga ritkán vett részt a vállalat vezetésében — ez a jog csak a nagyobb részvénytulajdonosok rendelkezésére állt, akik megígérték, hogy ezzel „stabilizálják” a piacot. Tevé-

cégről évente csak egy alkalommal, a közgyűlésen fejthették ki. Az 1600-as évek elején Amsterdamban már közkezen forogtak a Holland—Keletindiai Társaság értékpapirjai és 1773-ban a londoni kereskedők is elhagyták a kávéházakat; az akkor általuk vásárolt épület lett a Londoni Tőzsde elődje.

Néhány évvel ezután megindult az amerikai függetlenségi harc. George Washington kormányának pénzre volt szüksége, így államkössönkötvényeket bocsátott ki. A vevők természetesen szintén adták-vették ezeket. A kötvények árfolyama állandóan változott a hadisíkerék szerint, így azok szép meg-gazdagodási lehetőséget jelentettek. Ennek nyomán hozták létre 1791-ben Philadelphiában az első tengerentúli tőzsdét. New York egy év múlva követte a példát, itt 24 kereskedő szövetkezett arra, hogy jutalék ellenében teljesítsék a vásárlási-eladási megbízatásait. Kezdetben — jobb hely nem lévén — a Wall Street-en egy fa alatt találkoztak. Később, ahogyan az út- és vasútépítés ugrásszerűen megnövelte a piacon forgalomban levő részvények számát, 1817-ben a New York-i tőzsde is megalakult.

Ma már a világon a tőzsdei műveletek nagyjából egyformán zajlanak le. Valaki megbízást ad egy tőzsdetárgcégnek bizonyos számú értékpapír vételére vagy eladására. A rendeltetést felvívó hivatalnok azonnal felhívja a cég képviselőjét a tőzsdén, aki továbbadja a megbízást a cég ügynökének. Az ügynök a megfelelő „poszthoz” — ezek kör alakú faépítmények — és az ott ülő szakértővel megpróbálja az ügyletet létrehozni. Közli vele ajánlatát: mennyit, mennyiért. Ha a specialista van megfelelő javaslata eladóra, az ügylet megkötött. Ellenkező esetben a specialista csak regisztrálja az ajánlatot: így várni kell. Bár a specialista nem a tőzsde alkalmazottja, hanem ugyancsak egy magáncég embere, pártatlannak kell lennie. Így: ha valaki eladni akar, az ügyletet csak a legmagasabb összeget ajánlóval lehet létrehozni. És fordítva; a vevő csak a legalacsonyabb elérhető áron vásárolhat. Mindazonáltal a specialista saját zsebére is dolgozhat, ha úgy véli, hogy ezzel „stabilizálja” a piacot. Tevé-

kenységét természetesen időről időre felülvizsgálják. (Hasonló szerepkört betöltő személyek vannak minden tőzsdén, Tokióban például „saitori”-nak hívják őket.) Ha az ügylet megkötött, az ügynök visszajelez a központnak, mely megkapja a jutalékot és kiértékesíti a megbízást. Ezután már csak adminisztratív formák vannak hátra.

A tőzsdén folytatott tevékenységnek azonban csak egy része reális, más, gyakran a nagyobbik rész pusztán spekulatív. A legáltalánosabb nyereszékes forma a hossza vagy besszre való játék. A részvények árfolyama — az ár, amennyiért egy darabot a tőzsdén meg lehet kapni — napról napra változik, ha pedig valaki előre megsejti a mozgás irányát, komoly profitra tehet szert. Tétélezzük fel, hogy a spekuláns arra számít, hogy az IBM-részvények árfolyama a közeljövőben csökkenni fog. Elad mondjuk 1000 darab részvényt a jelenlegi árfolyamon azzal, hogy a részvényeket három hónap múlva szállítja. Ha a három hónap alatt az IBM-részvények árfolyama csökken, az 1000 darab részvényt — melyek „természetesen” eredetileg nem voltak a birtokában — olcsóbban tudja beszerezni. Az eredeti eladási ár és a tényleges vételár közötti különbség a haszna. Üzletfelét sem kell sajnálni; ugyanolyan spekuláns, csak ez alkalommal rosszul mérte fel a helyzetet. Emelkedő árfolyamra várt és akkor három hónap múlva részvényeit drágábban tudta volna eladni. (A spekuláció persze könnyen eltorzíthatja a tőzsde tevékenységét és súlyos gazdasági gondokhoz vezethet. A spekuláció segítségével mesterségesen feltornáztott árfolyamok vezettek el például az 1929. október 29-i nagy New York-i tőzsdekrachhoz.)

Ma már a tőkésországok legtöbbjében a tőzsdéket hatósági szabályozások kötik; a nagy múltú börzék kezdenek olyan üzleti vállalkozással válni, mint más „hétköznapi” iparágak. Ugyanúgy sújtja őket a dekonjunkúra is. Kétszáz évvel alapítása után, a New York-i tőzsde fontolóra vette, hogy átköltözik a szomszédos New Jersey államba, mivel a városban túlságosan magasak az adók.

Egyelőre maradtak...

G.—L.

KÖZLEMÉNYEK

A Budapesti Kórus szolamainak kiegészítésére tagfelvételt tart. Jelentkezhetnek: a női karba 30, a férfi karba 40 éves korhatárral jó hangú, kottasmerő énekesek. Jelentkezés írásban: Budapesti Kórus Titkársága, 1364 Budapest Pf. 49. A meghallgatásra meghívott küldünk. (x)

A Spartacus Szolgáltató Sportkör felvételt hirdet modern gimnasztika verseny-szakosztályába és tanfolyamra. Jelentkezés: 3 éves kortól. Hely: VII., Wesselenyi u. 38. tornaterem, szept. 3., 4., 5-én 16—19 óráig. (x)

Az IBUSZ közli kedves utasait, hogy kedvezményes üdülést biztosít a Balatonnál kijelölt szállodákban és motellekben 1975. szeptember 6—október 1. között. Részletes felvilágosítás és jelentkezés az IBUSZ-irodáknál! (x)

A Fémipari és Camping Termékeket Gyártó ISZ vezetősege, valamint az elhunyt felesége, mely fájdalommal tudatja, hogy Rónai Géza, a szövetséget nyugalmazott fő-könyvelője 1. év augusztus 22-én váratlanul elhunyt. Rónai Géza tiszteletét a Balatonnál kijelölt üdülőkben 1975. szeptember 16-án, 13 órakor lesz a Farkasréti temető ravatalozójában. (x)

„Zalka Máté” tartályhajó

Vízre bocsátották a Zalka Máté nevű tartályhajót, amelyet szovjet megrendelésre építettek a rijekai hajógyárban.

A rijekai hajógyár összesen öt tartályhajóra kapott megrendelést a Szovjetuniótól.

LIBANON FŐVÁROSÁBAN

Súlyos utcai harcok

Bejrút, szeptember 18.

A libanoni fővárosban ma éjjel — alig pár órával

azután, hogy a kormány bejelentette a „nemzeti megbéklési bizottság” létrehozását — újabb

súlyos harcok robbantak ki.

A szembenálló felek a főváros különböző körzeteiben rakétákkal, aknavetőkkel és gépfegyverekkel támadtak egymásra. A rádió felszólította a polgári lakosságot, hogy maradjon otthonában. A harcok kiújulása után a város több pontján tűzvész keletkezett. Július óta először a falangista Kataeb Párt főhadiszállása környékén, az Asrafijeh negyedben is lövöldözés kezdődött.

A főváros összes fontosabb útvonalát megszállták

és elbarikádozták a különböző fegyveres csoportok.

HÍRMAGYARÁZATUNK

A valutaviták háttere

Ha két ország kereskedik egymással, forgalmuk leggyakrabban nem kiegyensúlyozott: az egyik fél többet szállít a másiknak, mint amennyit attól vesz. E helyzet megoldása kétoldali egyezmények feladata. A tőkés monetáris rendszer célja ennél átfogóbb: milyen legyen a résztvevő államok valutáinak egymás közötti viszonya, hogyan változtathatók az árfolyamok és mi a teendő tartós fizetési mérlegdeficit esetén — ilyen és ehhez hasonló problémák vezettek 1944-ben Bretton Woods-ban a Nemzetközi Valutaalap (IMF) megalakulásához.

Bretton Woods után

A résztvevők emlékeztében ugyanis még élénken élt az 1929–33-as nagy válság emlékezte, a verseny-

szerű leértékelések gyakorlata. Amikor valamely állam leértékeli valutáját, áruai a világpiacra versenyképesebbé válnak, exportját jobban fejlesztheti. Például ugyanannyi dollárért több helyi valutát kaphat az adott ország vállalata, így nyugodtan csökkentheti árait. Hogy az „exportfejlesztés” ilyen módja még egyszer ne vezethessen a válság éveivel hasonló káoszhoz, a résztvevők árfolyamaik fix, önkéntesen csak bizonyos határig változtatható rendszerével döntöttek. Így az a kérdés, hány frank ér egy dollárt, nemcsak a francia kormánytól függött, 10 százalékos mértékig változás már a szervezet jóváhagyását kívánta meg. A másik fő cél a valuták átválthatóságának megteremtése volt. Világossá vált ugyanis, hogy hiába számolták fel a kereskedelem korlátait, ha az országok közötti fizetési forgalomban nem történik meg ugyanez. A tagországok a szervezet alapítókéhez kvótájuk szerint járultak hozzá, szavazatuk súlya pedig hozzájárulásukkal volt arányos. (A legnagyobb kvótával az Egyesült Államok rendelkezett.)

Noha a szovjet, csehszlovák és lengyel kormány pártolta a Bretton Woods-i megállapodást, később, amikor világossá vált, hogy a szervezet jórészt USA-befolyás alatt áll, letettek csatlakozási szándékukról. (Jugoszlávia alapító tagja az IMF-nek, Románia a közel-múltban lépett be.) Az amerikai befolyás a Nemzetközi Valutaalapban logikusan következett az akkori világgazdasági helyzetből. Nyugat-Európa és Japán romokban hevert, talpraállításuk részben amerikai segítséget igényelt. Az USA területén viszont nem folytak harci cselekmények, gazdasága megerősödve került ki a világháborúból. A tengerentúli monopoltőkének piacokra volt szüksége, olyan világgazdasági rendszerre, ahol a versenyt minél kevesebb korlátozás zavarja. A „győztes a jobb” elve viszont ilyen feltételek között az amerikai gazdasági behatolással volt egyértelmű. (Az erőviszonyok az IMF-en belül úgy jelentkeztek, hogy az árfolyammegállapításnál a dollár az arannyal szinte azonos súlyt kapott.)

Állandósult bonyodalmak

A tőkés pénzügyi rendszer Bretton Woods-i formájában egy adott világgazdasági helyzet terméke, fennmaradása is a világgazdasági erőviszonyok függvénye lehetett. Ahogyan erősödött Nyugat-Európa, bekövetkezett a japán „gazdasági csoda”, úgy vált mind nyilvánvalóbbá a második világháború végén keletkezett rendszer elavultsága. A közvélemény előtt ez a valutapiaci krízisekben jelentkezett. Az IMF-szabályok szerint a tagállamok kötelesek valutájuk hivatalos árfolyamát, egy vékony sávon belül fenntartani. Tehát, ha Frankfurtban a nyugatnémet márka túlságosan megdrágul a dollárral szemben, a nyugatnémet központi bank köteles dollárvétellel a márkát ismét lenyomni. A hatvanas évek második felében azonban a dollár betegsége

már állandósult, az amerikai fizetési mérleg deficitje következtében folyamatosan áramlott ki a dollár Nyugat-Európába és Japánba, a dollár túlértékelt valutává vált. 1968 novemberében következett be az első márkakrízis, ekkor értékelték fel először a nyugatnémet valutát. Nem egészen egy év múlva azonban a válság megismétlődött. A hatvanas évek vége és a hetvenes évek legeleje azzal telt el, hogy a pénzpiac szinte állandósultak a bonyodalmak, a pénzpiac szakértői a dollár általános leértékelésére számítottak. Ez technikailag azonban csak úgy volt megoldható, ha az USA hozzájárul ahhoz, hogy megváltozzék a dollár aránytartalma, vagyis a „hivatalos aranyár”. 1971. decemberéig ez 35 dollár volt, a legenda szerint Rooseveltné önkényesen határozta meg. A gyakorlatban egy uncia aranyat ezen az áron kellett a központi bankoknak egymás között forgalmazniuk. Csak hogy ekkor már a londoni szabadpiacon az aranyért ennek többszörösét lehetett kapni, így elképzelhető, milyen kevés bank igyekezett aranyától 35 dollárért megválni.

A hivatalos aranyár 1971. decemberi felemelével — mely a dollár általános leértékelését jelentette minden más valutával szemben — Nyugat-Európa és Japán egy lényeges kívánsága teljesült, nem történt azonban lépés a tőkés pénzügyi rendszer átfogó reformja felé. A fix árfolyamok rendszere 1973. telén véglegesen felbomlott, azóta a valuták egymáshoz viszonyított értékét elméletileg teljesen a kereslet-kínálat határozza meg. (Elméletileg csak, hisz a központi bankok azért óvatossággal bebiztosítják a valutatözsdén.)

Nehézségek az átértékelésnél

Ezzel a tőkés pénzügyi rendszer olyan formában, ahogy azt a Valutaalap létrehozásakor kigondolták, megszűnt létezni. Az új rendszer létrehozására vezető tárgyalások viszont csak lassan haladnak előre. Közben 1973 végén beköszöntött az olajválság, s minden valamirevaló pénzügyi szakértő azzal foglalkozott, hogyan lehet az olajtermelő országok többletvételét a világgazdasági körforgásba visszairányítani. Az idő persze megmutatta, hogy a világ csődjé nem attól következik be, hogy az olajsejkek ráülnek pénzeszsákjaikra. Sőt, legutóbb még az is kiderült, hogy némely olajtermelő nemcsak hogy elköltheti bevételeit, de még erején felül is kiadásokba veri magát.

1975-re jutott oda a tőkés világ, hogy ismét komolyabban foglalkozzék a pénzügyi rendszer reformjával. Az új szabályzatnak természetesen a megváltozott világgazdasági erőviszonyokat kellene tükröznie. Az alapvető értékelést illetően azonban az USA, Nyugat-Európa és a fejlődők álláspontja eltér egymástól. Így Washingtonban az IMF-konferenciára hozott nemrég néhány konkrét határozatot, az új Bretton Woods még várat magára.

(G. L.)

MEGLEPETÉS A MINISZTERTANÁCSBAN

Dohányzásellenes kampány Franciaországban

Párizs, szeptember 18.

Meglepetés várta a tegnapi minisztertanácsban a francia minisztereket: hiányoztak az asztalról a szokásos cigaretták és hamutálcaik. Simone Veil, egészségügyi miniszter, ugyanígy az előző napon indította el a dohányzás elleni országos kampányt és Giscard d'Estaing elnök — aki maga nem dohányzik —, ezzel a gesztussal kívánta megmutatni, hogy az egész kormány szolidáris a kezdeményezéssel.

Az országos kampány keretében nemcsak nagyarányú propagandaakciókat indítanak a dohányzás ártalmainak széles körű ismeretetésére, hanem

törvényjavaslatot is terjesztenek a parlament elé, amely fokozatosan betiltja a dohány- és cigaretta-reklámokat,

s orvosok bevonásával rendszeres konzultációkat tartanak azok számára, akik le kívánnak szokni a dohányzástól. Végül, de nem utolsósorban a cigaretták árának újabb emelését is tervbe vették és a hírek szerint elsősorban a népszerű Gauloise ára emelkedik majd jelentős mértékben. Ezt a hírt a dohánykereskedők szövetségének elnöke is megerősítette, később azonban Veil miniszter kijelentette: erre egyelőre nem gondolnak, mert az ár-emelés csak akkor lenne hatásos eszköz a dohányzás csökkentésére, ha rendkívül nagyarányú lenne.

Simone Veil miniszter asszony hangsúlyozta, hogy ezt a kampányt országos ügyvé akarnak tenni,

mert ijesztő mértékben növekszik a dohányzásra visszavezethető halálos megbetegedések száma és a franciák ma már többet költenek dohányra, mint kenyérre vagy gyümölcsre.

Még nincs hír arról, hogy a kormány tagjai közül hányan követik a miniszternek felhívását. Mindenesetre, amikor a miniszterek — a füstmentes minisztertanács után — az Athénba induló köztársasági elnököt búcsúztatták, Chirac miniszterelnök máris rágyújtott egy cigarettára a repülőtéren.

(dobsa)

Nyolc megállapodás

Moszkva, szeptember 18.

Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, Románia és a Szovjetunió között Moszkvában nyolc megállapodást írtak alá az elektrotechnikai ipari termelésben megvalósítandó sokoldalú nemzetközi szakosodásról és kooperációról.

HIDEG ELJÁRÁSSAL

Pvc-formálás

Berlin, szeptember 18.

Az NDK-beli Wismarban levő mérnökképző főiskola hallgatói oktatóiknak, továbbá a Ludwigfeldei IFA Automobilművek egy kollektívájának segítségével felfedezték, hogyan lehet hideg eljárással is a pvc-t — ezt a rendkívül fontos szintetikus anyagot — formálni. Ezzel a nyersanyag 35 százaléka, az energia 80 százaléka tudják megtakarítani, s a munkaidőt negyedére csökkentették.

A japán közvéleményt továbbra is élénken foglalkoztatja a Nippon Chemical nagyvállalat környezetszennyezési botránya. A cég több száz dolgozója kapott súlyos kimerülést króm-mérgezés miatt a króm-tartalmú salak miatt nagy területen kipusztult a növényzet. Képünkön: a megbetegedett dolgozók hozzátartozói sajtóértekezleten jelentik be, hogy monstre-perit indítanak a vállalat ellen.

BELGA SZTRÁJK

Még mindig hajógátak

Brüsszel, szeptember 18.

Belgiumban a kishajósok augusztus 23-ától sztrájkolnak. A folyókák és csatornák a hajóbarikádok mozdulatlanok és az országban átmenő teherszállító forgalom még mindig szűnő.

A kormány egyre nehezebb helyzetbe kerül. Chabert miniszter és a hajósok képviselői között szinte naponta felújulnak a tárgyalások, de eddig még eredménytelenül.

A hajósok munkabeszüntetése most már az építőipart is veszélyezteti.

A cement-, az üveg- és a fadaruk jó részének szállítására az olcsó folyami hajókat használták.

Most az építőipar képviselői hívták fel a kormány figyelmét a nehézségekre, és egyben előre jelezték: ha a hajósok sztrájkja még egy-két napig tart, ők is kénytelenek lesznek alkalmazni a munkanélküli segélylistára tenni.

Ma reggel váratlan fordulat következett be. Miután a kormány más kiutat nem látott, bejelentette,

élni fog törvényadta jogával és a hatóságok útján megszünteti a hajógátakat.

Chabert, közlekedési miniszter a hajók „hatósági elmozdítására” máris kiadta a rendeletet.

(mécs)

KIÜRÍTETT FALVAK

Tűzvész Olympiában

Athén, szeptember 18.

Óriási tűzvész támadt tegnap este a görögországi Olympiában, az archeológiai leleteket őrző múzeum közelében. A lángok elharapozását a heves szélvihar is elősegítette. A helyszínrre kiérkező tűzoltók és csendőri egységek a lakosság segítségével próbálnak úrrá lenni a lángok felett, egyelőre sikertelenül. Három kilométeres körzetben több falut kiürítettek.

50 000 CSOMÓ
A HAJÓZÁSBAN
LEHETETLEN —
A SZONYEG-
SZÖVÉSSEL
TERMÉSZETES!

50–100 000
csomós

kézi perzsaszőnyegek, torontáli
szőnyegek, subapárnák, faliszőnyegek

gazdag szín-, mintas-
és méretválasztékban.

Várjuk Önt
boltjainkban!

XIII. Szent István
krt. 26.
V. Kossuth Lajos
utca 2–4.
V. Váci u. 14.

A PENICILLIN REGÉNYE

Húsz évvel ezelőtt,
74 éves korában
hunyt el Alekszander
Fleming, a penicillin
felfedezője.

Beszállt egy spóra?

— Mint kezdő orvos, a londoni Saint Mary Kórház laboratóriumába került. Önálló kutatásainak célja, hogy olyan antiszeptikumot találjon, amely nemcsak megakadályozza a mikroba növekedését, hanem el is pusztítja őket, anélkül, hogy a szöveteknek ártana. 1929-ben, egy nap észrevette, hogy az egyik csészében levő staphylococcus baktériumtényeztetben, a folyékony táptalaj megszilárdítására szolgáló anyag — nyilván a nyitott ablakon beszállt spóra következtében — penészes lett. Meglepő módon, körülötte, a súlyos betegséget okozó telep feloldódott.

Csodálatos gyógyszer?

— A rejtélyes penészből sikerült egy törzset konzerválnia, s kísérletei kimutatták, hogy ez a penészgomba, a penicillin notatium megakadályozza néhány súlyos betegség kórokozójának fejlődését. Több tudományos egyesületben ismertette felfedezését, de teljes közömbösség fogadta. Ő azonban tovább kutatott és kimutatta a készítmény baktériumgátló, viszont nem mérgező hatását. Két tudós vegyésznek: Howard Floreynek és az orosz származású Ernst Boris Chainnak sikerült a nyersanyagot teljesen megtisztítani és az így nyert szer egy milliószor nagyobb baktériumölő tulajdonsággal rendelkezett, mint Flemingé. 1941-ben megkezdődött nagyban gyártása.

Nobel-díjas életmentő?

— A világháború után Fleminget Európa országaiban és Amerikában a tudományos elismerés eddig példátlanul álló megnyilatkozásaival árasztották el. 1945-ben Floreyval és Chainnal együtt megkapta az orvosi Nobel-díjat. 1955-ben bekövetkezett haláláig dolgozott. Munkásságával megkezdődött az antibiotikumok felfedezése. Fleming nemcsak az orvostudomány, az emberiség történetébe is beírta nevét.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIO

Szeptember 18., csütörtök
KOSSUTH:

14.10: Mihály András művelő. — 14.30: Szabó Lőrinc, vagy: boncoljuk-e önmagunkat elevenen? — 15.00: Hírek. Időjárás. — 15.10: Kórusbeszéd. — 15.16: Zenés beszélgetés a Marosvásárhelyi Állami Népi Együttes tagjaival. — 15.39: Rendhagyó órák. — 16.00: A világgazdaság hírei. — 16.05: Hermann Prey énekel. — 16.30: „Amikor búszke voltam, hogy magyar vagyok...” — 17.00: Hírek. Időjárás. — 17.05: Balázs Árpád fúvósorkestréből. — 17.16: Haza akarok térni. — 17.41: Vavrinecz Béla népdalfeldolgozásából. — 18.09: Interjú Ballmeyer tábornokkal. — 18.48: Miért igen, miért nem? — 18.58: Hallgatónk figyelmébe! — 19.00: Esti Krónika. — 19.25: Jelentés a súlyemelő VB-ről, Moszkvából. — 19.40: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának bérleti hangversenye. — Kb. 20.20: Csillagok között. — Kb. 21.40: Vállalatok viharban. — Kb. 21.50: Köröndi Vilmos orgonál. — 22.00: Hírek. Időjárás. — Kb. 22.15: Sport hírek. — 22.20: Tíz perc kultúrát. — 22.30: A dzsessz világa. — 23.30: Francia operák. — Közben: 24.00: Hírek. Időjárás.

PETŐFI:

14.00: Ifjúsági randevű ket-tőlőtől... — 17.00: Belépés nemcsak tornacipőben! — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Csak fiataloknak! — 19.10: Reklám. — 19.13: Józsa Ibolya és Csör József nóták énekel. János Balázs János gondolkodik. — 19.44: Az alagút Nobel-díjasa. — 19.54: Esti mese. — 20.00: Esti Krónika. II. — 20.25: Új könyvek. — 20.28: Hétköznapi csoda. Javennyi Sára szimfonikus rádióra alkalmazza. — 21.19: Az élet kémia. Beszélgetés Nyikolaj Szezonov Nobel-díjas szovjet professzorral. — 21.39: János vitéz. Részlet a daljátékából. — 22.20: Vaughan Williams: V. szimfónia. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 23.15: Stefan Kórodi klarinét. — 23.35: Népdalok. — 24.00: Hírek. Időjárás.

3. MŰSOR:

18.00: Hírek. Időjárás. — 18.10: Bach-művek. — 19.15: Páncs dalszöveg. — 19.30: „Szeretlek én Bachot”. — 20.13: Red Nichols együttese játszik. — 20.41: Hírek. — 20.44: Don Carlos. Részlet Verdi operájából. — 21.40: Magyar zene-szerzők. — 22.05: Kamarazene. — 23.00: Hírek. Időjárás.

Szeptember 19., péntek

KOSSUTH:

4.25–7.50: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — 8.15: Budapest és a vidék kulturális programjából. — 8.22: Szimfonikus zene. — 9.53: Lottósorsolás. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: Iskolatárs. — 10.35: Edes anyanyelvünk. — 10.40: Csempelómuzsika. — 10.59: Lottósorsolás. — 11.00: Változó világtérkép. Ausztráliai kísértetvárosok. — 11.10: Mirella Freni és Jussi Björling énekel. — 11.49: Bodnár György könyvzemléje. — 12.00: Déli Krónika. — 12.20: Ki nyer ma? — Csongrádon. — 12.30: Reklám. — 12.35: Táncczenei kották. — 13.20: Verbunkosok, katonadalkok. — 13.45: Dobok és zongora.

PETŐFI:

4.25–7.50: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Népdalok, néptáncok. — 8.50: Tíz perc kultúrát. — 9.00: Hírek. — 9.03: Ezerezer délelőtti gyermekrádió. — 9.53: Lottósorsolás. — 10.00: A zene hullámhossza. — 12.00: Vivaldi: A négy évszak. — 12.45: Játék. — 13.00: Hírek. Időjárás. — 13.03: A pikk dáma. — 13.45: Időjárás és vízállásjelentés.

TELEVÍZIÓ

CSÜTÖRTÖK:

13.05: Földrajz (ism.). — 14.00: Enekeljünk együtt (ism.). — 14.05: Környezetismeret (ism.). — 17.08: Hírek. — 17.15: Tizen Tüliak Társasága. — 18.05: Telesport. — 18.30: Ott-hon érzi magát? Dokumentumfilm. — 19.10: Reklám. — 19.15: Esti mese. — 19.30: TV-Híradó. — 20.00: A Strauss család. Magyarul beszélő angol tévéfilmsorozat. I. rész: Anna. (Színes.) — 20.50: Falu a Hortobágy szélén. Dokumentumfilm-sorozat. I. rész: Föld, kenyér, szabadság. — 21.25: Dalok, táncok a Szovjetunióból. (Színes.) — 21.30: Nyitott könyv. Fekete Gyula: Mészehetek. — 22.15: TV-Híradó. — 22.25: Súlyemelő VB. Könyvűsúly. Közvetítés Moszkvából, felvételről.

EXPRESSZ

ÁLLÁS

Thália Színház azonnali belépésre felvevő világirodalmi, disztóket, férfi öltöztető szabót, varrónőt vagy szabónőt, valamint takarítónőket. Jelentkezés a színház portáján, VI. Nagymező u. 22–24.

Fénztisztázó érettségizett munkatársakat keres adminisztratív munkakörbe, valamint gyors- és gépirókat és számviteli munkásokat. Jelentkezéseket a 180-950/128-as m. telefon-számon kérjük.

Szövetkezetünk felvevő gépnél tudó adminisztrátort, valamint 5 órás elfoglaltással járó gépirót. Jelentkezés: szombat kivételével. Tel.: 428-572.

Rákospalota! Teljében felvevő női munkásokat laborban munkakörbe, három munkaszakba. Jelentkezni lehet: Bp. XV., Bogános u. 3.

Általános Gép és Műanyag Szövetkezet új létesítményében kedvező feltételek mellett elhelyezkedésre konyhai dolgozókat felvevő. Jelentkezni lehet szövetkezetünk központjában Bp. VI., Gorkij fasor 8/A. Személyzet vezetőnek.

Szövetkezet keres legálabb 5 éves gyakorlatú, rendelkező személygépkocsis vezetőket és mikrobuszvezetőket keres azonnali belépésre a Mezőgazdasági Gépjármű-rez Kereskedelmi Vállalat. Jelentkezés: ME-GEV 1601. Budapest XV., Cserkenka Miklós út 103-108. Szállítási osztály.

Legalább 5 éves gyakorlatú rendelkező személygépkocsis vezetőket és mikrobuszvezetőket keres azonnali belépésre a Mezőgazdasági Gépjármű-rez Kereskedelmi Vállalat. Jelentkezés: ME-GEV 1601. Budapest XV., Cserkenka Miklós út 103-108. Szállítási osztály.

Árnyas Idegsebészeti Tudományok Intézet Bp. XIV. Amerikai út 57. azonnali felvételt keres: szakképzett gyermekkapcsolókat, ápolókat, szakképzett aneszteziológusokat, színtest, röntgenasszisztenseket, műtősegédet, konyhai mosogatókat, takarítókat, nyugdíjasok nyugdíjuk teljes megfizetése mellett vállalkozni állást. Jelentkezés az intézet vezető főnöknél.

A Film- és Tv-művészek Szövetsége gyors- és gépirót tudó adminisztrátort keres. Jelentkezni lehet a 224-873-as telefonszámon.

Felvezünk gépirót. Jelentkezés: Budapest VIII. ker., Blaha Lujza tér 3.

Semmelweis Orvostudományi Egyetem Jahn Ferenc Kollégiuma felvevő takarítónőt. Budapest IX. Váci út 25.

A Magyar Cirkusz és Varieté felvevő forgalmi könyvelőt, bérlelőszámlát és anyagszámvetőt. Jelentkezés 9–16 óráig személyesen. Bp. V., Bátor u. 10. I. em. 116., vagy a 314-336-os telefonon.

Anyagszámvetőt, bérlelő adminisztrátort, valamint számlázó gépirót azonnali felvezetést. Jelentkezés rövid önéletrajzzal. „KOZMOSZ” Bp. Szív. Bp. VI., Halas u. 25.

A Magyar Cirkusz és Varieté nemzetközli osztálya 1975. X. 1-i belépéssel szerződéses viszonyban legkevesebb 1 éves időtartamra, meg-hozzájárulást kellő készséggel felvételre keres német felsőfokú nyelvtudással rendelkező gépnél és gyorsíró tudó munkatársakat. Jelentkezés: szombat kivételével. Jelentkezési hely: Bp. V., Bátor u. 10. I. em. 102. szoba, vagy a 320-154, 113-288 telefonon.

Videki ipari szövetkezet budapesti anyagbeszerzőt keres, aki a szövetkezet kábeljártassággal bír. Telefonos megbeszélés, saját gépkocsival rendelkezni kell. Jelentkezés: szombat kivételével. Jelentkezési hely: Bp. XV., Bogános u. 3.

Marabó-8-as kazánokhoz és fűtési csatlakozásokhoz fűtőtestek dolgozókat keresünk. Érdeklődni: 227-605/20-as telefonon.

Kazánfűtő melléktelepvezetőket keres azonnali felvezetést. Jelentkezés: Budapest VIII., Kölcsey u. 2.

Műszaki rajzoló és rajztároló azonnali felvezetést felvevő. Jelentkezés: Budapest VIII., Kölcsey u. 2.

Sporttelep takarítónőt keres. Jelentkezés: Bp. VIII., Mező Imre út 77. Iroda.

Géplakatos felvevő. Komoly szakmai gyakorlat szükséges. Gépműhely. XIV., Újvidék tér 15.

Számítógéppont azonnali belépésre keres szerszám, szerelési csoportvezetőket, programozókat és programozási csoportvezetőket. Jelentkezéseket a 265-596-os telefonszámon vagy „Perspektiva” jellegű kiadványban várjuk.

Központifutás-szerelő felvevő a Híradó Központ. Jelentkezés: Bp. VIII., Blaha L. tér 3.

ADAS-VÉTEL

Angolmechanikus rövidzongora, modern törpepiano eladó. Fenyőné, Lenin körút húszonhat. Javítások.

Büro, szövegíró, festményeket, virágábrákat, álló- és falirakat, mindenfajta hagyatékot, legmagasabb áron, azonnal megveszek. 117-472.

Bécsi zongora eladó. Telefon: 484-243.

2. MŰSOR:

20.00: Ifjú dalosok találkozója. Közvetítés a székesfehérvári országos polbeat találkozókról. — 21.10: TV-Híradó 2. — 21.30: ÁB-Veresport. Magyarul beszélő NDK bűnügyi tévéfilm. (18 éven felülieknek)

PENTEK DÉLELTŐT:

8.05: Iskolatárs. Matematika (ált. isk. 8. oszt.). Keplet és függvény I. — 10.10: Tizen Tüliak Társasága (ism.). — 11.05: Fizika (ált. isk. 8. oszt.). Hogyan készülnek a galvánelemek? — 13.05: Matematika (ism.). — 15.55: Fizika (ism.).

SZÍNHÁZ

Budavári palota: Árva Bethlen Kata: A szonettek fekete hölgye (a Nemzeti Színház vendégjátéka, fél 8) — Pécsi Színház: Hármán a padon (7) — József Attila Színház: Vágy a szifák alatt (7) — Huszonötödik Színház: Zsugori uram, telhetetlen, főszeny ember (fél 8) — Vidám Színpad: Mesebeszéd (fél 8) — Deryné Színház, a Kulich Gy. tén: Meridián-eszpressz (7) — Állami Bábszínház: Óz, a nagy varázsló (3) — Fővárosi Nagycirkusz: A Moszkvai Nagycirkusz jubileumi műsora (fél 8).

KÖZLEMÉNYEK

Modern táncok iskolájában kezdő beattanfolyam indul. szept. 16-án fél 6-kor. Majakovszkij u. 58. T.: 351-027, 423-615. (X)

Táncolni megtanulhat párt óra alatt. Működés, Seif Gyuláné táncinatór. VII., Lenin körút, 37. I. T.: 220-494. Erdeklődni: 15 órától. (X)

Philips automata, dinamikus, garanciális HIPI lemezjátszó sáská 2-10 W-os erősítő hangfalakkal vagy anélkül eladó. 17-21.ig. 132-016.

Figyelem! Varia, típusbutorok, hagyatékot, szövegírókat, díszlámpákat, ruhaneműt vásárolnak. Hívilon bizalommal! 114-358.

Legjobb fizeték! Varia, típusbutorok, tolltoll, falirak, festményt, hagyatékot. 491-756.

882-054! Bátorvétel legmagasabb áron! Varia és típusbutorokat, szekrényeket, reka-miákat, heverőket, konyhabútorokat, hűtőket, ruhaneműt vesznek. Hívilon, azonnali jóvók.

Modern, stil-, antik bútor, hagyaték vétele. T.: 215-871.

333-530! Hívilon, szekrényeket, háromlást, rekamiákat, kombinált, hagyatékot, ruhaneműt vesznek.

Veszek! Mindennemű antik, stílbútor, hagyaték, festményeket, díszlámpákat, csillárokat, ágytollat. 184-286.

JÁRMŰ

BMW Isetta műszaki vizsgára felkészítve eladó. Horváth XI., Kondoros út 2.

Garázsban tartott P. Fiat 1500, 21000 km-rel extrákival eladó. 367-068, este.

BMW 700 km, luxus eladó. Érdeklődni 452-465, egész nap XI., Kisajzály u. 28.

Uj MZ TS 250 motor-gepkár, juttatásos eladó. XI., Csör u. 23/25. I. 7. Zsili del-után négytel.

OT rendszámú Trabant új motorral, sebesség-váltóval eladó. Tel.: 212-809.

Eladó megkímélt állapotban lévő 600-as NSU Prinz II. típusú motor-művelőgépet. Somlyó Tibor Székesfehérvár, Palota u. 79. IV/253.

IV-os Trabant Lim. eladó. 229-183, 9-17 óráig.

Uj frsz. Trabant COM eladó. 229-183, 9-17 óráig.

Versenykerékpár eladó. Érdeklődni egész nap. Pesterzsébeten, Szondy u. 55.

Versenykerékpár japán szereléssel eladó. 17-19.ig. 132-016.

Zsiguli megkímélt állapotban, 25000 km-rel, garanciával, eladó. Este 8-10-ig.

Szék 100-as IV frsz. székkel eladó. Tel.: 426-684.

US Zaporozsje megkímélt állapotban eladó. Veres, 1154 Bp. Bánykút u. 53/B. II. 9.

LAKÁS

Egy szoba, komfortos, udvari lakásomat elcserélném nagyobbra, 311-060, este.

A Postás Művelődési Központ (Bp. VI., Benczúr u. 27.) népművelési közp. felvételt hirdet a népművelési (népdal-, népköltészet, népzene, népszokások, színművészet, himnusz, faragás) kedvelők részére. Foglalkozások hetenként egyszer, beiratkozás keddenként 17-20 óráig. (X)

„Száll a dal”, nota-, cigánydal-műsor az Erkel Színházban 1975. október 6-án, este 7 órakor. Közreműködik: Boross Jolán, Vörös Sári, Solti Károly, Talabér Erzsébet, Bodza Klári, Puskás Sándor, Mozsár Imre, Dóry József, Miklósi József, Dobán Ferenc, Konferál: Hortobágyi Judit. Kísér: Ifj. Oláh Kálmán és zenekara. Jegyek válthatók: az V. Vörösmarty tér 1. sz. alatti jegyirodában, tel.: 329-580, az üzemi közönségszervezőknél és a helyszínen. (X)

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik Rónai Gézárt elhunytá alkalmából utolsó útjára elkísérték és részvételüket fejezték ki. HAFEM Ipari Szövetkezet vezetősége és övegye, Rónai Gézáé. (X)

Nehéz szívvel tudatjuk, hogy Skodniz Béláné, sz. Hochtelt Ilona (ezelött öz. Behr Dezsőné) szeptember 15-én befejezte szorgalmas életét. Szept. 19-én, pénteken 13 órakor kiserjűk utolsó útjára, a Rákócseresztúri (X. Kozma u. 6.) temetőben. Gyászolják: férje, Skodniz Béla és rokonai. (X)

2 szoba személyzetis, komfortos lakásomat elcserélném garzonra, vagy szoba-konyha, élel-kamrás lakásra meg-egyezőssel. Tel.: 216-644.

Elcserélném Váci utcának a séányrészen levő 55 nm tanácsai lakásomat térféssel, nagyzobrá. Csak a környékbeliek jelentkeznek. Telefon: 337-232.

Szétköltözök! Másfél szobás gázfűtéses, komfortos tanácsai lakást + főfok környéki egy-szobás, komfortos családi házat 240 n-öl telekkel, garázzsal, elcserélném 3 szobás lakásra. XIII., Faludi u. 28. II. lépcsőház szst. 151. este 18-20 óráig.

Fiatal orvosnő külön bejárattal szobát keres, vagy eltarítási szerződést kötne, idős, egyedülálló nővel. „Öz H 67 203” jellegű a kiadóba.

Külön bejárattal al-bérlet szobát keres Buda-pestben 35 éves egyedül élő kispáros. „Pontos fizető H 67 126” jellegű a kiadóba.

Elcserélném zöldve-zetli utcai, 1 szoba kom-fortos, erkélyes, korsze-rű filizet, tanácsai la-kásom belterületen 1 szoba komfortos vagy nagyméretű garzon ut-cai lakásra II. emele-t. (Ha lift nincs.) Megtekintéshez szerda, péntek kivételével 17-19 óra között. Bp. XIV., Bányi Donát u. 20. II. 1.

Bélyeggyűjteményt, sorárut vásárol Pados Bélyegszakküzet. VII., Nyár utca 1. (Rákóczi út 32. sarok.)

Szobafestő-mázoló szakmunkást és nyugdí-jas mázóit felvevő kis-páros. IX., Tompa u. 17/B. Tel.: 133-759, reggel 7-től 10-ig.

Fiúkból felvételre előkészítést, korrepek-tálást vállal egyetemista. „Leinormálható” H 67 020” jellegű a kiadó-ba.

1 emeletes iker családi házban sürgősen társat keresünk Budafokon, 287 n-öl telek felén, melynek ára 63 000 Ft. 2 éves beépítési kötele-zettség. 5 éves budapesti tartózkodás szük-sége. Galacson József, Bp. XIX., Attila u. 65. Erdeklődni mindennap.

Nyaralótelek 50 n-öl. Dömsd után fél kész házazal eladó. 652-912, vagy 481-479.

Tihany Óvárban 656 n-öl telek szőlővel el-adó. Megosztva is, este 484-215.

Érdparkvárosban 160 n-öl gyümölcsös eladó. Tel.: 463-168, 18-20-ig.

127 négyzetöl vízpárti telek Dömsd-Somlyó-szigeten — közvetlen csatornára néző — 12 nm-es faházal eladó. Telefon: 133-366.

Pesttöröcsen két családi részére is alkalmas családi ház eladó. XVIII., Kárpát u. 13. Erdeklődni: szombat del-után.

Sasadi úti társasház-építkezésben még két örökölakás leköthető. Tel.: 125-620. UMK.

4 szoba személyzetis, lakások társasházban két-szobás, gázfűtéses luxus örökölakás eladó. Tel.: 688-406, 11-15 óráig.

Budaörsi panorámás telek eladó. Kék busszal megközelíthető. Autót beszámítok. 258-842.

Peremkerületben levő divatrua üzletemt családi lakást kiadó. Válaszokat ar-ajánlatlál kérem „Di-vatrua H 65 891” jel-legűre a kiadóba.

VEGYES

Csempézést, burkolást, javításokat vállalok. Esetleg vidéken is. 110-010.

Női kálap szakmában jártas nyugdíjast keres kispáros. „Othoni munka H 67 501” jel-legűre a kiadóba.

Kispáros kőműves szakmunkást keres fel-vételre. Kajaktól, Buda-pest, XIII., Sallai Imre u. 6. Iszt. 4., este 18 óra után.

Tapétázást, szobafes-tést, mázóást azonnali-ra is vállalk. Minőségi ki-vitelben. Tel.: 139-582.

Középiskolásokat ma-tematikára, fizikára tá-molok. Egyetemi felvételi előkészítés. T.: 367-304.

Eternitpala csezt al-ára, méreter. VIII., Ka-rácsony S. 31. Telefon: 344-006.

Bélyeggyűjteményt, sorárut vásárol Pados Bélyegszakküzet. VII., Nyár utca 1. (Rákóczi út 32. sarok.)

Szobafestő-mázoló szakmunkást és nyugdí-jas mázóit felvevő kis-páros. IX., Tompa u. 17/B. Tel.: 133-759, reggel 7-től 10-ig.

Fiúkból felvételre előkészítést, korrepek-tálást vállal egyetemista. „Leinormálható” H 67 020” jellegű a kiadó-ba.

Follinus parkettát csi-szol pormentesen, lakás garanciával, azonnali-ra is. 640-387.

Találtam egy fiatal német vállalk. Atvehető: Budapest VII., Nyár u. 22. II. 6. Telefon: 222-703.

Idős asszony gondozá-sára vállalkozó né je-lentkezését várjuk, felpa-pos elfoglaltsággal. Tel.: 135-364 este 6 óra után.

Uj sárca 150 cm-es fűrdőkád 20%-kal ol-csóbban eladó. VIII., Déri Miksa u. 6. I. 3. Tel.: 131-578.

Bélyeggyűjteményt al-landán vásárol Schiller bélyegküzlet VII., Barcsay 6. 223-000.

Mindenféle takarítás, ablak-, szőnyeg-, kár-pittszítás, szigetelés. 163-759.

Parkettasziszolás, szí-nezőndésmentes, macsá-fényű lakkozás garanciával, bűrtormozgatás, takarítás 688-598, Var-gha.

Szőnyegét rövid ha-táridővel javítja, tisztí-tja. Szabó Lászlóné szőnyegjavító mester. Szállítási díjtalan. 416-362.

Sasadi úti társasház-építkezésben még két örökölakás leköthető. Tel.: 125-620. UMK.

ÖN IS LEGYEN TÖRZS- VENDÉG A MERKUR AUTÓ-SZAK- ÜZLETEIBEN!

Uléshuzatok, gumiszőnyegek, fejtámlák, gyermekülések, autórádiók és antennák, panoráma tükrök, valamint autóápolási és felszerelési cikkek nagy választékával várják Önt is a

Unitá-kampány

Róma, szeptember 22.
Olaszországban folytatódik a Kommunista Párt sajtóalapjának gyarapítására indított kampány. Mint az Unitá, a párt lapja hírül adja, idén eddig három és fél milliárd líra gyűlt össze. Csupán az elmúlt héten kétszázmillió líra folyt be a párt sajtó különböző kiadványainak pénzügyi támogatására.

Társadalmi össztermék

A washingtoni kereskedelemügyi minisztérium adatai szerint az Egyesült Államok társadalmi összterméke 1975 második negyedében évi átlagra átszámítva 1,9 százalékkal növekedett. Az eredeti becslés 1,6 százalékos növekedést jósolt.

VÁLASZTÁSI HARC AUSZTRIÁBAN

Megtartják-e többségüket a szocialisták?

Bécs, szeptember 22.
Utolsó két hetébe lépett Ausztriában a választási hadjárat. A pártok vezetői a hét végét vidéken töltötték. Kreisky kancellár, a Szocialista Párt elnöke, Tirolban vett részt gyűlésen, az ellenzéki Néppárt kancellárjelöltje, dr. Taus pedig a Burgenlandot kereste fel.

Október 5-én a két nagy politikai erő csap össze: az uralmon levő szocialisták és az ötödik éve ellenzékbe szorult néppártiak. A parlamentben képviselt harmadik párt, a Szabadság Párt esélyei valamelyest csökkentek.

A feltevés szerint amennyiben a szocialisták nem kapják meg az abszolút többséget — és

erre számítaniuk kell —, a relatív többség birtokában valószínűleg a Szabadság Párttal alakítanak koalíciót.

A Néppárt viszont választási akciójában kezdetől fogva egy nagykoalíció mellett foglalt állást.

Az osztrák kommunisták is folytatják munkájukat annak érdekében, hogy a párt megkapja az alapmandátumhoz szükséges voksokat.

A választási törvény nem kedvez a kommunistáknak. Például kizárták annak lehetőségéből, hogy a televízióban szóljanak

a választópolgárokhoz. A választási agitációt az alapmandátumért elsősorban Bécsben folytatják.

(oltványi)

HIRMAGYARÁZATUNK

„Nyersanyag-ősz”, kérdőjelekkel

Feszült várakozás és találgatások sorozata előzi meg a Kőolajexportáló Országok Szervezetének (OPEC) szeptember 24-én Bécsben kezdődő miniszteri értekezletét. A 15 országot tömörítő szervezet — amely a történelem legsikeresebb nyersanyag-kartellje — azért is került a tőkés világ érdeklődésének fókuszába mert az elmúlt egy évben jelentős változások mentek végbe a nemzetközi olajpiacon.

Az olajtermelés adatai

Tavaly az OPEC-országok olajbevétele 67 milliárd dollár volt, mintegy háromszorosa az előző évinek. Ami a szervezet országainak bevételét, az a fejlett olajjal nem rendelkező fejlődő államoknak természetesen kiadást, végső fokon külkereskedelmi deficitet jelentett. A hatalmasra duzzadt mérleghiányok arra késztették az érdekelteket, hogy csökkentsék olajbehozatalukat és egyúttal meggyorsítsák a többi energiaforrások — cseppfolyósított szén, atomenergia, stb. — „munkába állításának” előkészületeit. Az olajfogyasztás csökkenésének irányába hatott — és ez a hatás jelenleg is tart — az egész tőkés világon régiségpró gazdasági visszaesés, amely természetesen a termelés jelentős hanyatlásával párosul. 1974-ben a tőkésországokban az olajfogyasztás átlagosan 3, Japánban 4, az Egyesült Államokban pedig 10 százalékkal volt kevesebb, mint 1973-ban. A „fekete arany” iránti igény idén tovább csökken, és az előrejelzések szerint a kereslet csak 1978-ban fogja ismét elérni az 1973-as szintet.

A kőolaj iránti kereslet visszaesése arra késztette az OPEC tagállamait, hogy

csökkentsék a kitermelést, az árat ugyanis nem akarták mérsékelni. Mindez oda vezetett, hogy az idei év első hat hónapjában a 15 ország 16,7 százalékkal kevesebb olajat termelt, mint 1974 első félévében. A kitermelést azonban nem lehet már sokáig tovább visszafogni, egy bizonyos pont után a nem teljes kapacitással dolgozó olajkutak már károsodnak. Az olaj iránti kereslet megcsappanása ráadásul nem minden OPEC-országot érintett egyformán, különösen Ecuador, Líbia, Kuvait és Szaúd-Arábia eladásai esetenként nagymértékben.

Az olajfogyasztó tőkésországok részéről az év folyamán mind többször hangzott el felhívás a fontos energiahordozó árának csökkentésére. Ezzel azonban az OPEC mind ez idáig nem volt hajlandó, és nem valószínű, hogy a bécsi ülés ilyen határozatot fogadna el. A tagországok azért tartják a jelenlegi magas szinten az olaj árát — hangoztatják OPEC-körökben —, mert a fejlett tőkésállamoktól csak egyre magasabb árakon tudják beszerezni gép-, berendezés- és egyéb importjukat. (Az olajjal nem rendelkező fejlődő világ számára — amelyet a legjobban sújt a magas ár — a szervezet más nemzetközi szervezettel karöltve pénzügyi alapot létesített az olajimporttal járó többletkiadások egy részének fedezésére.)

OPEC-árak

A kőolajexportőrök kartellje tehát egyelőre nem hajlandó az árat csökkenteni. Sőt, magán a szervezetben belül, az elmúlt hetekben is, éles viták folytak a további áremelés mértékéről. A további áragítás mellett legfőbb érvük a nyugati országok kétszámjegyű

inflációja. Jamani, Szaúd-Arábia olajipari minisztere nemrégiben úgy nyilatkozott, hogy az olaj árának leszállítására csak akkor kerülhet sor, „ha a fejlett iparú államok leszállítják termékeik árát”.

Az olajárát még az év elején befagyasztották, azaz az OPEC garantálta, hogy október 1-ig nem emeli az amúgy is magas árat. Nyugati gazdasági szakemberek véleménye szerint elképzelhető, hogy az árszop még néhány hónapig érvényben marad — bár ennek kevés a valószínűsége. A jelek arra mutatnak, hogy a miniszteri ülés 10 százalékos áremelést hagy jóvá. Már ez is kompromisszum lenne, ugyanis néhány tagállam sokkal nagyobb arányú áremelést követel. (Venezuela, Irak, Gabon, Algéria, Líbia és Ecuador 35 százalékos, áremelés mellett kardoskodott, a többi tagállam viszont meglegedne a kisebb mérvű emeléssel is.)

Az OPEC-tagállamok egyelőre különösebb megvárakoztatások nélkül állják a sarat, de az olajpiac pangása az elkövetkező időszakban már okozhat bizonyos nehézségeket a magas olajbevételekre alapozott nagyszabású gazdaságfejlesztési tervek megvalósításában. Ezért is valószínűtlen az olaj árának 10 százalékos meghaladó emelése. Szaúd-Arábia és Irán többször hangsúlyozta, hogy a kartelleknek azért sem szabad túlságosan emelnie az olaj árát, mert a drasztikus áremeléssel okozható zűrzavar hatással volna magukra az OPEC-tagállamokra is.

Konferenciák előtt

Az OPEC mérsékelt áremelést követelő szárnya mellett szól a várhatóan még az idén tartott nyersanyagtermelő-nyersanyagfogyasztó államok közötti konferencia híre is. Egy túlzott áremelés esetén kevés a remény, hogy a nyersanyagtermelő — elsősorban fejlődő — és a nyersanyagfogyasztó — főleg tőkésállamok között sikerül valamiféle modus vivendi kialakítani. Márpedig a fejlődő országok számára létkérdés az álláspontok közelítése, ugyanis az inflációt és a gazdasági visszaesés toványuruzását elsősorban ők érzik. Nem kis felelősség hárul a fejlett tőkésországokra, amelyek az infláció exportjával és a monetáris rendszer reformjának késleltetésével maguk is hozzájárulnak az olaj- és egyéb nyersanyagpiacokon tapasztalható feszült helyzethez.

A szeptember végén induló OPEC-ülés nyitánya a „nyersanyag-ősznek”. Az év végéig szeretnék megállapodásra, vagy átfogó rendezésre jutni a nyersanyagok és a késztermékek közötti reális árányok kialakításában. Az olajár alakulása tehát mindenképpen meghatározhatja majd a későbbi, a nyersanyagok és a késztermékek széles körére kiterjedő sokoldalú tárgyalások alaphangját.

G. — L.

Esti Hírlap 5
1975. szeptember 22., hétfő

Száll a dal Maliban, ahol a rádió munkatársa szalagra veszi az ősi afrikai népzénét.

Bécsi nyárutó

Tegnap kánikula volt Bécsben. Sétálók ezrei lepétek el a bécsi erdő útjait és megteltek a strandok. Valósággal nyári forgalmat bonyolított le a Ottakringer fürdő, amelynek 28 fokos

vízében négyezren fürödtek. Az öreg Duna holtágában kialakított szabadstrand 22 fokos vízében is sokan lubickoltak. Ilyen nyárutó rég volt Bécsben.

Jugoszláv idegenforgalom

Belgrád, szeptember 22.

A jugoszláv idegenforgalmi szövetség Zágrábban sajtóértekezletet tartott, amelyen pozitívan értékelték az idei turistaszézet. Az újságírókkal közölt adatok szerint idén augusztus végéig a turisták 57 millió vendégnapot töltöttek a tengerparton, ebből 25,8 milliót a külföldi, a többit a hazai vendégek.

„HEKTÁRÉRT — HEKTÁRT”

Erdők, tavak a bányaparlagon

Ahol bányát nyitnak, ott elpusztul a természet — régi gond ez. Valóban, a legfejlettebb országokban sem tudják, hogy mit kezdenek a kimerült bányák környékével, fel-színével, üregeivel? A bányászással ugyanis megváltozik a környék domborzata, vízháztartása, növényzete, klímája. Később aztán a bezárt bánya már nem hoz hasznos, hátrahagyott nyomai azonban megkeserítik az ott élő emberek életét.

Lengyelországban 50 ezer hektárnyi ilyen „bányaparlag” van, főleg a katowicei vajdaságban. A kormány most meghirdette a „hektárért — hektárt” elvet, ami annyit jelent, hogy az ipari hasznosításba bevont minden hektár ellenében az ipar köteles „visszaadni” a lakosságnak egy hektárnyi bánya- vagy ipari parlagot. Első lépésként ezer hektárnyi tönkrement parlagot hasznosítanak.

Mit tesznek megmentésükre? Mindenekelőtt erdősítik őket, gyorsan növekvő fákkal. Azután az egykori külszíni szén-, kén- és kőbányákban mesterséges, többnyire hajózható, strandolásra alkalmas tavakat telepítenek. Zöldövezeti partjukon üdülő- és sporttelepek lesznek. S még egy adat: a katowicei vajdaság lakásépítkezésének csaknem 60 százaléka ilyen, újra hasznosított bányaparlagon folyik. (f. a.)

Szaküzleteink bő választékot kínálnak a háztartás gépesítéséhez

Villanytűzhelyek, mosógépek, centrifugák, hűtőgépek, porszívók, padlóápolók és még sok hasznos elektromos készülék. Gyorsított OTP-ügyintézés.

KERESSE FEL A VASEDÉNY SZAKÜZLETEIT!

Budapest területén ingyenes házhoz szállítás. Vevőszolgálat: VII., Rákóczi út 24. Telefon: 224-415.

PANAMA:

Amerika-ellenes tüntetések

Panamában és más latin-amerikai országokban bírálatok pergett a Kissinger amerikai külügyminiszternek a panamai csatornával kapcsolatos nyilatkozata. Több panamai városban heves Amerika-

ellenes tüntetések zajlottak le szombaton és vasárnap. Az újabb vihart az okozta, hogy Kissinger a déli államok kormányzóinak konferenciáján kijelentette: „Az USA-nak egyoldalúan és véglegesen fenn kell tartania azt a jogát, hogy megvéddesse a panamai csatornát”. E kijelentés latin-amerikai értékelés szerint

gyökeresen ellentmond annak a nyolcpontos elvi nyilatkozatnak, amelyet a múlt esztendőben írt alá a két ország külügyminisztere.

s amelyben az Egyesült Államok vállalta, hogy a „közösönosság és egymás érdekeinek tiszteletben tartásával” ül a tárgyalóasztalhoz.

Kissinger érezte, hogy túllépte a célon, mert telefonon utasította a Panama városban tárgyaló amerikai küldöttség vezetőjét, Bunkert, hogy „magyarázza meg a bizonyítványt”.

Bunker nyilatkozatában sajnálatos félreértésről beszélt, és megpróbálta más megvilágításba helyezni Kissinger szavait.

7-17-ig luxusóvódá-
Német, forma, sé-
Tel.: 255-532.

parkettacsíkoslást, lak-
garancéával,
nára, közületnek is,
: 337-093.

óvíd határidőre vál-
k takarítást, ablak-
tást, parkettázás-
vérsékel árrakkal,
-348.

olloska-, csótány-
boráértás, angol,
otás, magyarul

Japan tervek

Szakata Micsita, a japán nemzetvédelmi hivatal igazgatója rövidesen a kormány elé terjeszti azt az új „védelmi koncepciót”, amely meghatározza az ötödik hadseregfejlesztési program irányát és legfontosabb célkitűzéseit. Az eddig kiszivárgott értesülések szerint az új védelmi koncepció lényege, hogy Japán az elkövetkező öt évben megfelelő „elrettentő erőre” tegyen szert, azaz a mennyiségi fejlesztést felcserélje hadseregének, haditengerészetének és légierijének minőségi fejlesztésével.

Az „elrettentés elmélete” azt jelenti, hogy a japán hadsereg „külső agresszió” esetén képes legyen addig tartani magát, amíg a japán-amerikai biztonsági szerződés értelmében meg nem kapja a szükséges katonai segítséget az Egyesült Államoktól.

A másik aláírás

Washington, október 10.

Röviddel Ford elnök sajtótájékoztatója után, ma hajnalban az amerikai szenátus 70 szavazattal 18 ellenében jóváhagyta „az a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza Ford elnököt, hogy 200 főnyi amerikai műszaki személyzetet állomásoztasson a Sínai-félszigeten. A műszaki személyzet feladata a második izraeli-egyiptomi csapatcsatározás ellenőrzése lesz.

Az izraeli kormány szóvivője bejelentette, hogy Izrael ma aláírja az Egyiptommal kötött egyezményt.

EGY HALOTT, 18 SEBESÜLT

Pokolgép robbant

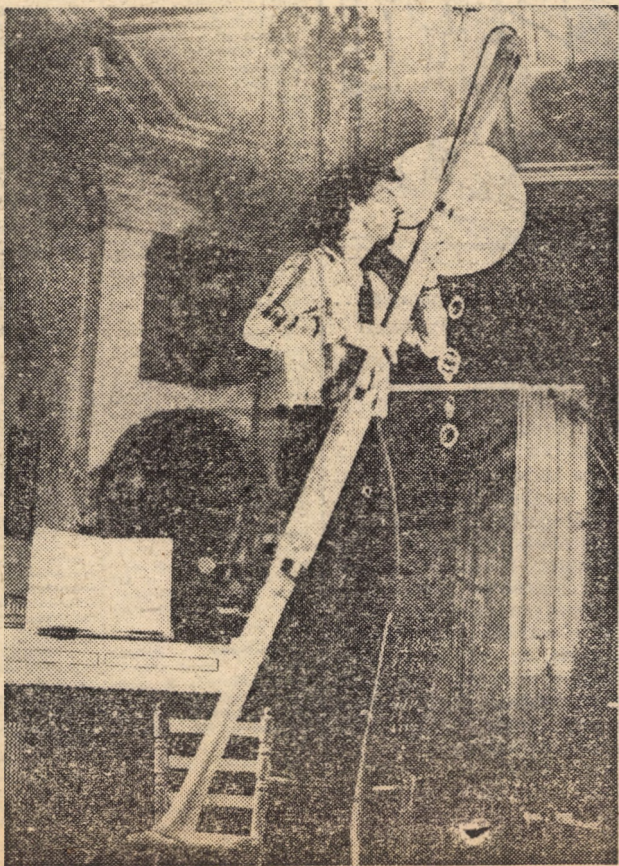
London, október 10.

Stanley Levinson telefon-jelentése:

Egyik szervezet sem váltotta eddig a felelősséget azért a pokolgép-robbanásért, amely London központjában, a Buckingham-palota közvetlen közelében történt, egy buszmegállóban. A bomba a Piccadillyn, a Green park földalatti megállójánál robbant, s

egy személy életét vesztette, tizennyolcan megsebesültek.

A Scotland Yard tűz-szerészei most vizsgálják a bombarepeszeket, amelyek kísértetiesen hasonlítanak azokhoz a bombákhoz, amelyek korábban ugyan-csak Londonban robbantak két hotelben, súlyos károkat okozva emberéletben és anyagiakban.

Egy tizenhatodik századbeli fuvala pontos másán — amelyet különben Daphne-nek neveznek — játszik Balderick Beerensburg holland zenetanár. A hangszert három októvert ér át, magassága 275 centiméter.

AZ FPÖ ELNÖKE A TELEFONVONALBAN

Vihar az osztrák ellenzék jobboldalán

Bécs, október 10.

Nagy érdeklődést és visszhangot váltott ki Ausztriában az a bejelentés, miszerint Friedrich Peter, a Szabadság Párt (FPÖ) elnöke, csupán „egyszerű SS-katonaként” teljesített szolgálatot a második világháborúban, hanem tagja volt annak az egységnek, amely „megtorló cselekményeket” hajtott végre. Az Eichmann-ügyből világszerte jól ismert Simon Wiesenthal tárt a nyilvánosság elé a nemrégiben előkerült újabb adatokat, és a bejelentést követően az FPÖ elnökének személye az érdeklődés előterébe került.

Tegnap késő este az Osztrák Televízióban nyilatkozó Wiesenthal kijelentette:

Friedrich Peter az SS gyalogdandárban a kiválasztottak közé került,

és több mint három hónap után olyan alakulattal tartózkodott a keleti frontvonalak mögött, amelynek feladata a „háttér politikai tisztogatása” volt. Azzal kapcsolatban, vannak-e konkrét bizonyítékaik Peternek az ilyen akciókban való részvételéről, egyelőre tartózkodóan nyilatkozott. Hozzátette viszont, aki ilyen egységhez tartozott, ilyen alakulatnál teljesített szolgálatot, kell, hogy állja a felülvizsgálat próbáját. Utalt arra, hogy

Peter eddig úgy tüntette fel múltját, hogy „egyszerű katonaként” teljesített szolgálatot és hallgatott róla, hogy a hírhedt gya-

logdandár kötelékébe is tartozott.

A tévéadással egyidőben „élő telefonvonalban” volt az érdeklőt fél, a Szabadság Párt elnöke is, aki a vád egy részét tagadta. Azt elismerte, hogy a gyalogdandárnál is teljesített szolgálatot, de hangsúlyozta: semmiféle megtorló akcióban nem vett részt. Bejelentése szerint pártjával és ügyvédjével megbeszéli a fejleményeket, és megteszi a szükséges lépéseket.

A bejelentés új hatalmi harc kezdetét nyitotta meg az osztrák ellenzék sorai között. A szélsőjobb oldali Szabadság Párt, amelynek igazi arcáról az osztrák kommunisták már több alkalommal szóltak, a vasárnapi választáson koalícióra szerezett volna lépni a szocialistákkal. Ezt az a remény táplálta, hogy a szocialisták esetleg csak relatív többség birtokába jutnak és ez esetben a kormányzathoz kiskoalícióra van szükség.

Miután ezek az ábrándok nem teljesültek, az FPÖ vezetőségén belül amúgy is megindult a támadás Peter személye ellen.

Nincs kizárva, hogy az újabb fejlemények következtében, a Szabadság Párton belüli „politikai földrengés” elmozdítja majd helyéről Friedrich Petert, aki húsz esztendőn át tevékenykedett az osztrák parlamentben.

Oltványi Ottó

Bejelentés Nasszer korának hivatalos újraértékeléséről

Kereszty András, az MTI tudósítója jelenti:

Hosni Mubarak egyiptomi alelnök bejelentette: a közeljövőben bizottság alakul, amelynek az lesz a feladata, hogy rögzítse az 1952 július 23-i forradalomtól az 1967-es katonai vereségig terjedő szakasz történelmi tényeit. A bizottság tagjai között lesz több magas rangú katonatiszt, így Gamazi hadügyminiszter, valamint jogászok, történészek, gondolkodók.

Mubarak kijelentette: a bizottság vallomásokot rögzít a korszakról és munkája befejeztével tanulmányt ad ki, hogy „igaz kép alakuljon ki erről az időszakról”.

A munka, amely lényegében Egyiptom nasszeri korszakának a jelenlegi vezetés szemszögéből történő újraértékelését jelenti, hosszú időt vesz igénybe.

Az alelnök bejelentésével egyidőben Hussza Szabri, az Al Akhbar szerkesztője lapjában sorozatot kezdett, amely a nasszeri idők politikai küzdelmeivel foglalkozik. A cikksorozat sok szempontból

válasz Heikalnak, az Al Ahram volt főszerkesztőjének, a volt elnök legközelebbi munkatársának

legutóbb megjelent könyvére,

amely nasszerista szemszögből értékeli Nasszer korszakát és az azóta lezajlott eseményeket.

Che Guevara emléke

Havanna, október 10.

Havannában központi ünnepségen emlékeztek meg Che Guevara halálának nyolcadik évfordulójáról.

Tűznyelő világcsúcsra készül

Bécs, október 10.

A Bécs mellett — Fischamentben holnap este tűznyelő világrekord kísérletet tesz Charles Moraa, eredeti nevén Karl Kolnberger bécsi artista. A francia Chubby Oates ál-

tal tartott rekordot — szeretné megjavítani, ez az artista ugyan-

is 30 perc alatt 100 fáklya lángját oltotta el.

A közlemény szerint, amely a mai bécsi lapokban jelent meg, Kolnberger 110 fáklyát kíván ki-

oltani és az eddigi edzések szerint min-

den reménye megvan, hogy ezt a különleges világrekordot túl-

szárnyalja. Mint elmondta: sikere titka, hogy a lángok melegét sör helyett hideg tejjel enyhíti.

A „fekete arany” újrafelfedezése

A világ szédületes ütemben növekvő energiaigénye közepette a szén nagyobb jelentőségre tett szert napjainkban, mint valaha — hangzik az angol Nemzeti Széntanács — hirdetéseinek új jelmondata. Úgy tűnik, nemcsak az öltözködésben, hanem az energiaszférában is ismétlődik a divat, manapság ugyanis a szén világszerte valóságos reneszánszát éli. Mi sem jellemzi jobban a szén „újrafelfedezését” annál a nyilatkozatnál, amely egy több napos párizsi energia-konferencia után hangzott el: a szén évtizedei jönnek!

Olaj és szén

Az utóbbi években a gazdasági zsargon a kőolajnak ajándékozta a „fekete arany” elnevezést, és bizony kevesen emlékeznek, hogy ez a tiszteletet parancsoló kifejezés valamikor a szén „magántulajdonosa” volt. A jelek szerint azonban a világ újabb szénkorszaknak néz elébe. Még az energiaválság kitörése és a kőolaj árának felemelkedése előtt született meg az elhatározás: a jó öreg szén megtette a magát, a jövő a kőolaj, a földgáz és a nukleáris energiák! Világszerte megindult a szénbányászat fokozatos visszafelépítése, az energiapolitika átértékelése. Mindez a környezetvédelmi szakemberek helyeslése mellett történt, hiszen az emberi környezet nagymértékű romlásában nem kis szerepe volt a szénnek, mint fűtőanyag.

A magas kőolajár és a kőolajfelhasználás meg-többszöröződése azonban merőben új helyzetet teremtetett. Kiszámították, amennyiben folytatódik a kitermelés jelenlegi üteme, a világ kőolajkészletei a század végéig 87 százalé-

ban, a földgázkészletek pedig 73 százalékban kimerülnek. Nem kell viszont tartani a világ szénkészleteinek korai kimerülésétől, a jelenleg ismert, föld alatti rejlő széntartalékok 200—300 évre elegendőek lehetnek.

Környezetvédelmi gondok

A széntermelő és -felhasználó országok tehát arra a következtetésre jutottak, hogy a szén energiahordozóként, valamint a vegyipar egyik alapvető nyersanyagaként is hamarosan visszanyerheti korábbi szerepét. Ehhez azonban jelentős anyagi befektetésre van szükség, de még mindig gazdaságosabb, mint a hatalmas olajszámlák fizetése hosszú években át. (A szén reneszánsza természetesen nem azt jelenti, hogy a kőolaj, a földgáz és a magenergia, az elkövetkező évtizedekben veszítenek majd jelentőségükből, inkább a hagyományos „fekete arany” zárkózik majd fokozatosan fel melléjük.) A szén becsületének növekedése viszont áldozatul követelheti azokat a környezetvédelmi vívmányokat, amelyeket hosszú évek munkájával nagy nehezen sikerült elérni. Sok amerikai városban — New York, Philadelphia, Pittsburgh — például fel fogják oldani a nagy kén-tartalmú szén tüzelésére vonatkozó tilalmat, ugyanakkor a széntüzelésre visszaállított kazánok, hőerőművek csak fűtszűrőkkel, ipari filterekkel működhetnek. Mindent összevetve, a jövőben számolni lehet a légszennyeződés fokozásával, ha csak nem szigorítják tovább — nagy költségek árán — a környezetvédelmi előírásokat.

A szénnek, mint tüzelőanyagnak első számú felhasználója az ipar. A legtöbb szén a villamosenergia termelése, valamint a vas- és acélgártás fogyasztja. A Ruhr-vidék széniparának vezetője szerint 10 év múlva szénből fogják előállítani annak az energiának a nagy részét, amelyet jelenleg kőolajból és földgázból nyernek. A környezetszennyeződés várható növekedésének ellensúlyozására ugyanakkor fontos kísérletek folynak. A cseppfolyósított szén a jövő üzemanyagaként tartják számon; szennyező hatása minimális, fűtőértéke pedig még a kőolajénál is jobb. Hamarosan világ-méreteken is megkezdődhet a szilárd szén cseppfolyósítása. Jelentős fejlődést sikerült elérni a szén gázosítása terén is.

A jelenlegi világranglista

Az arany- és olajlázat most a szénláz váltja fel. A világ számos országában lázas ütemben folynak a geológiai felmérések a föld mélyén rejlő szénkincs felfedezésére. Kedvezőbb a helyzetük azoknak az országoknak, ahol elsősorban a felszínen vannak széntartalékok — így a kitermelés jóval olcsóbbá válik. Jelenleg 632 millió tonnás éves széntermelésével a Szovjetunió áll a világranglista első helyén. Szénkészletei a világon a legnagyobbak, mintegy 163 milliárd tonnára tehetőek. Tervezik szerint a szovjet széntermelés az ezredfordulóra elérni az évi 1,2 milliárd tonnát. Hasonló mennyiség az USA távlati célja is. (Az Egyesült Államokban tavaly 585 millió tonna szén bányásztak.) Lengyelország — a világ legnagyobb szénexportőre — 1985-ben 215 millió tonna szén termel majd. Bár a Közös Piac tagállamai is jelentős erőfeszítéseket tesznek a jövőben széntermelésük fokozására, a kitermelés tíz év múlva csak 250 millió tonna lesz, a szükséglet viszont 50 millió tonnával haladja majd meg ezt a mennyiséget.

Egy másik tanulmány szerint a következő 10 évben a szén világhandikéskedelmek megkészenedődik, tehát jobban növekszik, mint az olaj. Igaz, az olajjellegeknek sem kell attól tartaniuk, hogy a széntermelés várható felütésének következtében nem tudják értékesíteni kőolajukat. Mindenesetre az elkövetkező években, az olajár megállapításánál, nem hagyhatják majd teljesen figyelmen kívül a szénrel kapcsolatos elképzeléseket. A szén reneszánsza a fejlett tőkésországokban nemcsak az olajválság utáni sokk-állapottal, hanem a gazdasági recesszióval is egybeesik. A szénipar újbóli felvirágoztatása, új bányák nyitása egyben sok új munkalehetőséget is teremt, tehát bizonyos hatással van a munkanélküliség csökkentésére. A szén tehát sok tőkésországban valamiféle mindenre jó csodagyógyszernek tekintik: enyhíti az olajgondokat, új munkalehetőséget teremt, a későbbiekben hatást gyakorolhat az olajárakra.

A szén valóban sok mindenre alkalmas, a tőkés gazdaság alapvető gondjait azonban természetesen nem tudja megoldani...

G. — L.

A HARMADIK TORONY

Hétfőtől, 1975. október 6-tól a Magyar Rádió műsorideje több lett. Ugyanakkor javultak az egyes hazai állomások vételi lehetőségei is. A változás egyik oka a jobb technika.

Piros csutka?

A budai Széchenyi-hegy tengerszint feletti 452 méteres platóján az idén emelt, új tévétorony a televízió harmadik adótornya. Az első — ötven méteres — az Agancs út 30-32. számú ház kertjében volt. 1957-ig használták. Akkor elkészült a jól ismert toronyház. Ennek tetejére 1958-ban került a 38 méteres lepkéntantenna. Ez ma is áll. Az épülettel együtt 90 méter magas. Az új vastorony már összesen 152 méteres. Eből 30 méter a tetőn látható piros „csutka”: a panelantenna. A valóságban tehát az új torony levő antenna 604 méter tengerszint feletti magasságból sugároz. A régi lepkéntantenna 160 kilowatt energiát vett fel, az új mindössze 50 kilowattot, s teljesítménye legalább azonos.

URH-tartomány?

A vastorony derekán levő vízszintes antennák a televízió 1. számú programja. Felette a kisebb, szintén vízszintes antennák a Petőfi rádióadását, s a rádió harmadik műsorát ultrarövid hullámon sugározzák. A felső „csutka” pedig a televízió 2-es műsorát adja. Mindehhez: szeptember 15-e óta innen „szórják” URH-tartományban a Kossuth-adó műsorát is. Erre egyelőre külön kis antenna működik az épület tetején, később viszont kisebb vízszintes antennák egyszerre sugározzák majd ultrarövidhullámon mindhárom magyar adó műsorát.

482 létrafok?

Az új vastorony javítása nehéz feladat. Az antennameszternek valójában 482 vaslétrafokot kell felkapaszkodnia, ha-vonta egyszer. Bal-est ellen gyűrűforma korlát védi. E munka végzéséhez orvosi vizsgálat kötelező. A szakembernek negyven-ötven percig tart, míg felér a tetőre. Az ellenőrzés minden hónap harmadik hétfőjén történik, amikor a tornony teljes az adásszűnet, egyetlen antenna sem működik. Az aktív antennák ugyanis testközeli súlyos, maradandó szervi elváltozást okozhatnak a megközelítőnek.

A BUDAPESTIEK BESZÉLNEK

Idejében szóltak

Az „Új boltok, zárt ajtók” című levélre válaszolunk:

Vállalatunk a Gyenes utca 16. szám alatti egyszemélyes tejboltot a boltvezető szabadságának idejére kénytelen volt bezárni, mert leváltásáról létszámbélyeg miatt intézkedni nem tudtunk. A boltot nem főidényben zártuk be szabadság miatt.

Ettől a bolttól és az említett új negyedről körülbelül háromszáz méterre működik az Óbuda ABC-áruház, amely nagy áruválasztékkal biztosítja a vásárlók folyamatos áruellátását. Az említett ezerlakásos új negyedben a lakók figyelmét felhívjuk a tejbolt bezárása előtt arra, hogy az Óbuda ABC-áruház várja őket.

Óbudai KÖZERT Vállalat
Csillag Ernő,
áruforgalmi főoszt. vez. h.

Adapter kellene

Van egy Videoton Fortuna tv-m. Nem tudom venni a 2-es műsort. Adapter kellene hozzá. Nem kapni sehol. Megszűnt volna a gyártása?

Kászonyi János nyugdíjas
1145 Bp. Amerikai út 91.

Bútorvászon a kirakatban

— Kérem szépen, vegyék már ki nekem azt az anyagot...
(Dallós rajza)

Szeptember 24-én bútorvásznat vásároltam az Újpesti Áruházban. Négy méterre lett volna szükségem, de a lakberendezési osztályon csak 2,35 méter volt belőle. Közöltem, hogy ennyit is megveszek, de a kirakatban levő darabot is megvásárolnám. Nagyon kedvesen megígérte az eladó, hogy pénteken, kirakatrendezéskor megkaphatom az anyagot. Pénteken

ken sajnálattal közölte, hogy ismeretlen okból elmaradt a rendezés, következő pénteken kiveszik. Október 3-án abban a biztos tudatban, hogy most nem megyek hiába, ismét meglátogattam az áruházat. A bútorvászon elkor is a kirakatot díszítette. Az eladó részéről az ismét sajnálkozás; a rendezés megint elmaradt, de legyek nyugodt, az anyagot nem adják el másnak. Ha jövő héten valóban megkapnám az árut, már akkor sem tudnék örülni neki.

Úgy tudom, a kereskedőnek — ha az árucikk elfogyott — a kirakatból akkor is be kellene vennie, akár van kirakatrendezés, akár nincs.

Boricsa Jánosné
2151 Fót, Kazinczy u. 25/B.

Magas ablak

rev. műszaki szempontból érthetetlen megoldással.

Dékány Csabáné
építésmérnök
Bp. XI., Szakasits Á. út 34/B.

Mozgó pipadohány

Rossz szokásom a pipázás, még rosszabb, hogy szeretem a finom dohánnyokat. 2-án is vásároltam egy csomag Bankett illatosított, finom pipadohányt (ez a legdrágább és legfinomabb).

Ottthon, amint először akartam megkóstolni a pipát a friss csomagból, gyanús mozgást vettem észre a dohányszálak között. Figyelmesebben átnézve, 25 darab, körülbelül három milliméter hosszú kukacot találtam a zacskóban! Megdöbbentem a látottaktól, visszazártam a dohányt a kukacokkal együtt a zacskóba. Másnap telefonáltam a KERMI-hez. Megkérdeztem, mi a véleményük az ügyről? (140-475.) Azt válaszolták, vigyem vissza a trafikba, ahol vásároltam. Mindez szép, azonban úgy érzem, nemcsak egy embert érint ez az ügy. A trafikos nem tehet róla, mások hanyag és felelőtlen munkája okozta ez a számomra példátlan jelenség.

A dohány debreceni készítmény, 1975. április 15-i bélyegző van a zacskón, amelyet a vidáman lakmározó kukacokkal együtt gondosan őrzök, hogy kíváncságra felmutathassam.

Bársony Zoltán
XI., Budafoki út 8.

Miért nincs, ha van?

Húszhónapos kislányunknak Peritol-szirupot írt fel az orvos. A gyógyszer klinikán és kórházakban általánosan adagolják, ajánlás szerint a kúrát otthon is folytatni kellene.

Tizennyolc (18!) gyógyszerárban jártam, Peritol szirup nincs. Akadt patikus, aki szerint „kár futkosni, nem életmentő gyógyszer!” volt, aki azt tanácsolta: „Vegye tablettát, de erre a receptre tablettát nem adok!” és találtam olyan gyógyszertárban is, aki vette a fáradságot, zsúfoltságban, csúcsban nekiült, elővette a könyveket és kiszámította, hogy egy gyermeknek hány tablettát kellene két-három napra felvennie. Adásul hajlandó volt receptre kiadni a pirulákat.

Az orvos Peritol-kúrát javasolt, a szirup kisbaba esetében egyszerűen praktikusabb, könnyebben beadható.

Kérdésem: ha létezik egy új, kitűnő gyógyszer, alkalmazása bevált, hasznos, ajánlott, miért nem lehet kapni?

Polgár András
1081. Bp., Mező Imre út 21-23.

Kis kocsit keres

Június közepe óta hetenként járom az áruházakat és játékboltokat — tizenhat hónapos kislányommal a karomban — 360 forintos összecsukható gyerekkocsi ügyében. Már vidékre járok és ott lakó ismerőseimet megkértem beszerzésére, de sajnos mindenütt kifogyott.

Mikor lesz újra kapható ez a nagyon praktikus kis kocsi?

Bányai Jánosné,
Bp. XIV. Ormánság u. 4/a.
VIII. em. 196.

ALLÁS

Felvonótörzshez (újpalotai telephellyel) felvesszünk mérnököket, technikusokat és műszaki rajzolókat, valamint gép-gyártókat. Jelentkezés: KIVITEL Bp. XV., Erdőkerülő u. 60/b.

Lövész utcában nyíló slágerboltunkba felvesszünk árukiadó pénztáros és ruházati eladót. Jelentkezés: Szivárvány Áruház VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Gépirát másolási munkára, teljes munkaidőben (nem másodállásban) alapbér plusz teljesítménybérrel azonnal felvesszünk Kossuth Könyvtár eladó, szerkesztő, gépirát csoport, V. Steindl u. 6.

Belvárosi szövetkezet keres részlegadminisztrátorokat és modellezőket. Alkalmi Textilipari Szövetkezet Bp. VI., Jókai tér 7., személyzet vezető. Jelentkezés a reggeli órákban. Tel.: 123-697.

Műszaki Töltés Szövetkezet egy műszaki üzemébe azonnali felvesszünk női betanított dolgozókat, továbbá anyagmozgatókat. Jelentkezés: Bp. XIII., Csángó u. 29., személyzeti osztály. Telefon: 209-829.

Irodagép- és Pénzürgépipari Vállalat, Budapest, XIII., Jász u. 33-35. felvezet, oklevél, közgazdasági, mérési, eladó, minőségellenőrző, technikus, utóalkalmazott, anyagszámláló, ár- és készletmérnök, bérleltető, gyártási vezető, idegen nyelvi lefordító, gépkocsivezető, portást. Jelentkezés: KIVITEL Bp. XIII., Jász u. 33-35. írásban vagy a 201-610/161. sz. melléklettel telefonon vagy személyesen.

Szivárvány Áruház felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

Ár- és készletmérés felvesszünk gyors-gépirát, földrajzi katalógist és nyugdíjas tehergépkocsivezetőt. Jelentkezés: VII., Rakóczi út 50., munkaidő.

EXPRESSZ

I. sz. anatómiai intézet, kutató laboratórium asszisztensnő keres. Telefon: 338-120, 338-143/39-es mellék.

Szövetkezetünk keres villanyszerelő anyagbeszerzésében és anyagbeszerzésében teendőket jártas anyagbeszerzőt. Jelentkezni munkakör megjelölésével életkort és végzettséget tartalmazó válaszukat kérjük. „Azonnal 2582” jellegű Felszabadulás téri hirdetőbe.

A II. sz. Belklinikai felvezetők: ápolónőket, segédápolókat, kiscélt, és takarítót, nyugdíjasokat is, nyugdíjuk megtartása mellett. Jelentkezés hétkönapokon 8 és 15 óra között. Budapest, VIII., Szentkirályi u. 36. B. ép. Tel.: 63. főnöknél.

Kutatást vezető azonnali belépéssel felvezetők: műszaki könyvtáros. Jelentkezés: Bócsai Kutatási Intézet, Bp. IV., Paksi József u. 43. Telefon: 293-855/133. mellék. Dr. Kriston.

Kertészeti idegnyomokat felvezetők: férfit, nőket, nyugdíjasokat is. Szalkai kertészeti Budapesti III. ker. Zsófia u. 16. (Szentendrei útból nyílik).

Felvezetők gépirát. Jelentkezés: Budapest VIII. ker., Blaha Lujza tér 3.

Szövetkezetünk felvezetők: Budapest VIII. ker., Blaha Lujza tér 3.

A Royal Nagyszálló felvett hirdető az alábbi munkakörökre: elszámoló, adminisztrátor, házvezető-lakatos, szállodai szobalány, szállodai segédnő, étkezői takarítók, konyhai, éttermi, cukrászdai segédmunkások. Jelentkezés: a munkáltatói osztályon. Bp. VII., Lenin krt. 49.

Órák szakmunkásokat felvezetők: Órák Szövetkezet, Bp. VI., Lenin krt. 61., műszaki osztály.

Szövetkezetünk felvezetők: (nyugdíjasok) a házvezetői, szertész, lakatosok felvezetők. Megközelíthető: Csepel HEV-végállomástól a 38-as autóbusszal. 2314. Házvezetői, szertész, lakatosok felvezetők. Tel.: 144-315.

Munkahelyi éttermekbe konyhalányokat, konyhai segédmunkásokat felvezetők, délelőtti műszakba. Csepel Végállomástól Vállalat (Bp. IX. ker., Soroksári út 98.), munkáltatói osztály. Tel.: 144-315.

ADAS-VETEL

407-503. magas áron veszek vari- típusú, szekrényeket, háromajtós, kombinált, garnitúrákat, rekatékat, heverőket, hibákat is. 407-503.

Veszek! Mindennemű antik, stílusú, hagyományos festmények, dísz tárgyakat, csillárokat, ágytálat: 184-266. Televízió, magnetofonok, eladás: 319. Irabella 69. Telefon: 319-123. Veres.

2 db Shure mikrofon, Crumar elektromos zenegóra eladó. Tel.: 831-734.

5/100 kötésgép speciál lakatolt kútnál állapban eladó. XIII., Váci út 91/c. Szeftler Vilmos.

6-7 éves gyermeknek ruháknak vennék. 499-203.

333-530. Hívj! Varszói szekrényeket, kombinált, hagyományos, ruhaneműt veszek.

Figyelem! 114-358. Vari- típusú bútorokat, hagyományos, szőnyegeket, dísz tárgyakat, ruhaneműt vásárolok. Hívj! bizalommal 694-733.

882-054! Bútorvétel legmagasabb árban! Vari- és típusbútorokat, szekrényeket, rekatékat, heverőket, konyhabútorokat, konyhák, azonnal jóvá.

Vásárolók! Sorozat- rony, típusbútorokat, vari- kombinált, garnitúrákat, heverőket, rekatékat. 138-989.

LAKÁS

Üsszeköltözők! 2 db. tanács házat cserélnék 2 db. tanács lakásra. Bp. X. Közműve utca 25. 61. 62 busszal a Vasvári presszóig.

Mérnökfizikáspár, másfél éves kislánnyal, el- társított szerződést köne, megfélelő lakás el- nében. „Nyugodt ot- hon 57 383” jellegű a Felszabadulás téri hird- tőbe.

Elcserelem Mester utcai egy szoba (Héra- tése), komfortos, most társított lakásomat későbbára. 334-242.

Nívó garzonomat öss- komfortos cserélnék, csak belföldi. Érdeklődés: 19 óra után, 130-764.

Elcserelem VII. szoba összkomfortos la- kásomat, másfél szobás új lakásra. VIII. ker- leti előnyben. Telefon: 855-279, este 19 óra után.

Külföldi diáklányok összkomfortos szoba ki- adók. „Krisztina Krt. fe- letti 54 765” jellegű a Felszabadulás téri hir- detőbe.

Két egyetemista fiú- testvér önálló, bútor- zatlan lakást bérelne. Tel.: 847-652, 12-20-18.

JÁRMŰ

Eladó: Malgret féle Citroen alkatrészek is. Tel.: este 651-621.

UZ-s Wartburg Tou- rist eladó. Telefon: Va- sárnap: 833-749.

UT-s Polski Fiat el- adó. Tel.: este: 651-621.

Eladó Wartburg Tou- rist vizsgázott. Érde- klőt: reggel 6-10 este 18-ig. Tel.: 271-325.

IB 500-as Fiat 40 000 km-t futott eladó. Tel.: 338-251 du. 4-8-ig.

INGAT- LAN

Rákóczi teleköny- vilag rendezett 200 és 300 négyzetméteres víparti telek eladó, ára 150 for- int négyzetméter. Tíz- perc a Duna és a busz. Érdeklődni: Bobrovicz Antalné Rákóczi, Nyár u. 51.

Tihanyban 232 n-öl üdülőtelek eladó. 413-253.

Szentendrén félkő- ház, 35 nm alapterület, alaprajza 175 négy- szögletű bekerülő el- adó. 319-477, este 6-8.

Azonnan beköltözhet- ő 1. emeleti 63 nm-es ké- t-szobás, fürdő, gar- dárós, rozsdamentes, társ- aslakás: mal. kp. 4-72P. eladó. Tel.: 458-020. Hétkönap 16-19 óráig, szombat vasárnap délután.

Kétszobás komfortos, kertes házamat tanács- lakásra cserélnék. Meg- tekinthető 15-19 óráig. Bp. XVIII. Pestőrinc, Varga Katalin utca 47/a. 93-as busszal, Szechenyi megá- lóg.

VEGYES

Ágy-ágytárolás AFESZ. IX., Balázs Bé- la 6. 497-559.

Mindenféle takarítás, szőnyeg-, kárpit-, ab- laktisztítás, szigetelés 163-709.

Parketteléseket, á- rakítás, csiszolást, lak- kózat, PVC-tárgyakat vállalk. 838-646.

Szobafestést, mázó- lást, parkettacsiszoló- lást, takarítás, bútormozgatást, minőségű kivitelben, ga- rantációval, azonnali is. 341-973.

Takarítást, ablaktis- zítást, parkettacsisz- olást, lakkozást vállal megbízható kispáros. 84-14-90.

Lakás-, irodakari- tás, ajtó, ablak, leg- elezés, faldirózsa. Tel.: 133-483.

Parkettacsiszolás, lak- kozás, világos kivitel- ben, azonnali is. 114-725. Kocs László, 1054. Bp. V., Vadász u. 32. sz. 4.

Árcsapolás fűtő- cső, szőnyeg, fűtő, patinát eredményesen eltávolító. Közegei ko- metika. Bp. Ferenc körút 19. Telefon: 142-751.

Parkettacsiszolás, lak- kozást vállalk. Minő- ségi kivitelben. Azon- nali is. T.: 649-638.

Ruhakötés, gyö- nyűréskötés ruhák sa- nesben is. II. Erőd u. 18. Majus 1. mozgal- szomban. 352-213.

Parkettacsiszolás, lak- kozást azonnali kezdé- sel, bútormozgatással vállalk. Tel.: 223-127, 8-tól.

Ablaktisztítás, keret- mosás, festés utáni ta- karítás, faldirózsa, vállalk. kispáros. 620-793.

Parkettacsiszolás, lak- kozást, faldirózsa, ta- karítás, vállalk. kispáros. 260-455, Vár.

Redőnykötés, javítás, felújítás. Telefonnyel- let. 414-509.

Parkettafektetés, á- rakítás, javítás, csiszol- ás, lakkozás, vállalk. kispáros. 473-825 és 848-963, Nagy.

Október 2-án, délután a XI. kerület, Bartók Béla út 43-as számú ház elől eltűnt kislá- nyom törzskönyvezett, magyar vizsla kan ku- tyája. Kérem a becsüle- tes megtalálót, magas jutalom ellenében adja vissza kislányom kedves játszópajtását. Tele- fonszám: 650-768.